

**Θέμα: «Εκπαιδευτικές εκδρομές μαθητών/τριών Πρωτοβάθμιας και
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης εντός και εκτός της επικράτειας»**

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΚΑΙ Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α. της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 4452/2017 «Ρύθμιση θεμάτων του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας, της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδας και άλλες διατάξεις»(Α'17).

β. της παρ. 1 του άρθρου 61 του ν. 4310/2014 «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις» (Α' 258).

γ. των άρθρων 45, της παρ. 2 του άρθρου 47 και του άρθρου 63 του ν. 1566/1985 «Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις»(Α'167).

δ. της παρ. 13 του άρθρου 111 του ν. 1892/1990 «Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις»(Α'101).

ε. του άρθρου 8 του ν. 3699/2008 «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.»(Α'199).

στ. του ν. 4186/2013 «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις»(Α'193).

ζ. του άρθρου 66 του ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις»(Α'83).

η. του άρθρου 48 του ν. 4415/2016 «Ρυθμίσεις για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση, τη διαπολιτισμική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις»(Α'159).

θ. του άρθρου 90 του κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα που κυρώθηκε με το άρθρο 1 του π.δ. 63/2005 (Α' 98).

ι. του π.δ. 7/2018 «Εναρμόνιση νομοθεσίας με οδηγία (ΕΕ) 2015/2302 σχετικά με τα οργανωμένα ταξίδια και τους συνδεδεμένους ταξιδιωτικούς κανονισμούς (ΕΕ L326/11.12.2015).

ια. του π.δ. 18/2018 (ΦΕΚ 31/τ. Α'/23-2-2018) «Οργανισμός Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων».

ιβ. του π.δ. 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων»(Α'123).

ιγ. του π.δ. 77/2023 «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων-Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών-Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων» (Α' 130).

ιδ. του π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131).

2. Την υπ' αριθμ. 931/Γ4/13-11-1986 κανονιστική Απόφαση περί «Σχολικών Αθλητικών Εκδηλώσεων» (ΦΕΚ 99/τ. Β'/26-02-1987) που κυρώθηκε με το αρ. 16 του ν. 1824/1988 (ΦΕΚ 296/τ. Α'/30-12-1988).

3. Την υπ' αριθμ. Γ2/4867/28-08-1992 Υ.Α. «Σχολικές Δραστηριότητες» (Β'629).

4. Την υπ' αριθμ. Γ2/455/07-02-2000 Υ.Α. «για την Αγωγή Σταδιοδρομίας» (Β'161).

5. Την υπ' αριθμ. Δ1/Φ.353.1./324/105657 Υ.Α. (ΦΕΚ 1340/τ. Β'/16.10.2002) «Καθορισμός των ειδικότερων καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των προϊσταμένων των περιφερειακών υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, των διευθυντών και υποδιευθυντών των σχολικών μονάδων και Σ.Ε.Κ. και των συλλόγων των διδασκόντων»,

όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την υπουργική απόφαση 353.1/1/4517/Δ1/17-01-2003 (ΦΕΚ 64/ τ. Β'/24.01.2003).

6. Την υπ' αριθμ. 1720/2006/ΕΚ απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Νοεμβρίου 2006 για τη θέσπιση προγράμματος δράσης στον τομέα της διά βίου μάθησης.
7. Την υπ. αριθμ. 190677/Δ5/2016 Υ.Α «Αθλητικές Δραστηριότητες Σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» (Β'3754).
8. Την υπ' αριθμ. 172877/Δ3/17-10-2016 Υ.Α. «Καθορισμός διαδικασίας σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης προγραμμάτων συνεκπαίδευσης» (ΦΕΚ 3561).
8. Την υπ' αριθμ. 102791/ΓΔ4/10-09-2024 Υ.Α. «Ρύθμιση θεμάτων που αφορούν στην έναρξη και λήξη του σχολικού και διδακτικού έτους, στις αργίες, στις διακοπές, στις εγγραφές, στις μετεγγραφές, στη φοίτηση, στις απουσίες, στα παιδαγωγικά μέτρα, στον χαρακτηρισμό της διαγωγής και στην οργάνωση των σχολικών μονάδων της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης» (Β'5130).
9. Την υπ' αριθμ.80/05-01-2024 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με θέμα: «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στην Υφυπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Ζωή Μακρή (Β'69).
10. Την ανάγκη πραγματοποίησης σχολικών εκπαιδευτικών εκδρομών, εντός και εκτός της χώρας, μαθητών και μαθητριών και συνοδών εκπαιδευτικών Δημοσίων και Ιδιωτικών σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, και του καθορισμού των αρμοδίων οργάνων και της διαδικασίας έγκρισής τους.
11. Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού του ΥΠΑΙΘΑ για τις δαπάνες που καλύπτονται από αυτόν, σύμφωνα με την με αριθ. πρωτ. Φ.1/Γ/εισήγηση του άρθρου 24 του ν. 4270/2014 (Α' 143) της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.

Αποφασίζουμε:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Φιλοσοφία, σκοπός και παιδαγωγικές αρχές των εκπαιδευτικών εκδρομών

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

Κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους, πραγματοποιούνται από τα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης εκπαιδευτικές εκδρομές υπό τη μορφή σχολικών περιπάτων, διδακτικών επισκέψεων, εκπαιδευτικών επισκέψεων, ημερήσιων ή/και πολυήμερων εκδρομών, (εσωτερικού και εξωτερικού), συμμετοχής σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες και εκπαιδευτικούς διαγωνισμούς, μαθητικά συνέδρια, ημερίδες και λοιπές εκπαιδευτικές εκδηλώσεις, στο πλαίσιο εθνικών, ευρωπαϊκών ή/και διεθνών δράσεων, επισκέψεων στη Βουλή των Ελλήνων, καθώς και συμμετοχής σε σχολικές αθλητικές δραστηριότητες-αγώνες.

Άρθρο 2

Ορισμός εκπαιδευτικών εκδρομών

Ως εκπαιδευτική εκδρομή ορίζεται η οργανωμένη εκπαιδευτική δραστηριότητα των μαθητών/τριών οποιασδήποτε τάξης, εκτός σχολείου, στην ευρύτερη κοινότητα, στην ημεδαπή ή στην αλλοδαπή, που στόχο έχει την κοινωνικοποίηση των μαθητών/τριών, την ανάπτυξη της μαθησιακής διαδικασίας σε εξωσχολικά περιβάλλοντα, την ανάπτυξη ικανοτήτων, δεξιοτήτων και αξιών ενεργού πολίτη, τη μάθηση με βιωματικό τρόπο και την αξιοποίηση της σχολικής γνώσης με την πρακτική της εφαρμογή στην κοινωνική και επαγγελματική ζωή.

Άρθρο 3

Βασικές αρχές των εκπαιδευτικών εκδρομών

Το σύνολο των εκπαιδευτικών εκδρομών έχουν εκπαιδευτικό χαρακτήρα και συνδέονται με συγκεκριμένους διδακτικούς, μαθησιακούς, και κοινωνικούς στόχους των προγραμμάτων σπουδών και των θεματικών γνωστικών αντικειμένων ή σχολικών προγραμμάτων, με βάση τα οποία σχεδιάζεται, προγραμματίζεται, αποφασίζεται, και υλοποιείται κάθε εκπαιδευτική εκδρομή.

Οι εκπαιδευτικές εκδρομές αποτελούν μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας και διοργανώνονται από τα σχολεία για να παρέχουν στους μαθητές/τριες ευκαιρίες για μάθηση και εμπειρίες εκτός τάξης και σχολείου. Η εκπαιδευτική εκδρομή είναι ένα σημαντικό μαθησιακό εργαλείο στα χέρια του/της εκπαιδευτικού και του σχολείου, το οποίο μπορεί να αξιοποιήσει, προκειμένου να πετύχει την άμεση και βιωματική αντίληψη του διδασκομένου θέματος και την εμπειρική κατάκτηση της γνώσης.

Με τις εκπαιδευτικές εκδρομές ενισχύεται η εξωστρέφεια των σχολείων και η διασύνδεσή τους με φορείς εκπαίδευσης, πολιτισμού και έρευνας, με την τοπική και ευρύτερη κοινωνία, με τομείς της ανάπτυξης και της οικονομίας καθώς και με ομαδικές εθελοντικές δράσεις ενεργού πολίτη.

Οι κατ' ιδίαν διδαχθέντες/είσες μαθητές/τριες δεν συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές εκδρομές, αλλά δύνανται να παρακολουθούν δια ζώσης μαθήματα της σχολικής μονάδας, αν αφενός μεν, αυτό επιτρέπεται βάσει ιατρικής γνωμάτευσης και αφετέρου δε, έχει παρασχεθεί η σύμφωνη γνώμη του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών.

Ειδικώς για τα σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, δύναται να επιβάλλεται: α) περικοπή των εκπαιδευτικών εκδρομών σε περίπτωση κατά την οποία απαιτείται αναπλήρωση διδακτικών ωρών και β) αποκλεισμός μαθητή από τις εκπαιδευτικές εκδρομές ως παιδαγωγικό μέτρο, σύμφωνα με τις παρ. 7 και 8 του άρθρου 1 και την περ. στ' της παρ. 2 του άρθρου 28 της υπ' αριθμ. 102791/ΓΔ4/10-09-2024 Υ.Α.

Άρθρο 4

Η μαθησιακή αξία των εκπαιδευτικών εκδρομών

Οι εκπαιδευτικές εκδρομές συμβάλλουν στην εμπέδωση της γνώσης με βιωματικό τρόπο, στην ανάπτυξη ήπιων δεξιοτήτων, στην προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών/τριών, στην προαγωγή της ψυχικής και σωματικής τους ευεξίας, στη σύσφιξη τόσο των μεταξύ τους σχέσεων, όσο και της σχέσης τους με τους εκπαιδευτικούς, και εν γένει στη βελτίωση του σχολικού κλίματος.

Η προστιθέμενη μαθησιακή αξία των εκπαιδευτικών εκδρομών προκύπτει μέσα από τις παρακάτω γνωστικές και ψυχοσυναισθηματικές διεργασίες:

- Διεύρυνση γνωστικών οριζόντων,
- Βιωματική απόκτηση γνώσεων του προγράμματος σπουδών,

- Καλλιέργεια ικανοτήτων και δεξιοτήτων ζωής,
- Πολιτιστική καλλιέργεια και εμπειρία,
- Εξοικείωση με άλλους πολιτισμούς και τρόπους ζωής,
- Διαμόρφωση της εθνικής ταυτότητας,
- Δραστηριότητες δια βίου ποιοτικής και εποικοδομητικής αναψυχής,
- Αυτοεκτίμηση,
- Ανεξαρτησία,
- Λήψη αποφάσεων,
- Οικοδόμηση σχέσεων,
- Ένταξη σε μια ομάδα/κοινότητα,
- Καλλιέργεια του αισθήματος του ανήκειν,
- Διαβίωση και συνεργασία με άλλους,
- Υπευθυνότητα – ανάληψη προσωπικών ευθυνών,
- Μάθηση να μοιράζομαι,
- Ανάληψη κινδύνου – κατανόηση και εκτίμηση του κινδύνου,
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων οικονομικής διαχείρισης,
- Διαχείριση των συνεπειών των πράξεων τους,
- Καλλιέργεια φιλοδοξιών,
- Έμπνευση και κίνητρο,
- Δημιουργικότητα,
- Δυνατότητα να βιώσουν την επιτυχία,
- Διαχείριση της αποτυχίας,
- Ενδυνάμωση σχέσεων διδασκόντων και διδασκομένων,
- Δημιουργία δεσμών φιλίας,
- Δημιουργία αναμνήσεων για μια ζωή.

Άρθρο 5

Σκοπός των εκπαιδευτικών εκδρομών

Βασικός σκοπός των εκπαιδευτικών εκδρομών είναι η διασύνδεσή τους με τα περιεχόμενα των προγραμμάτων σπουδών, ώστε οι μαθητές/τριες να αποκτούν μία ολιστική προσέγγιση στη μάθηση και να ενθαρρύνονται να συμμετέχουν σε δραστηριότητες εκπαιδευτικού χαρακτήρα που επεκτείνουν την εμπειρία τους και εκτός της τάξης. Η παροχή μίας μεγάλης ποικιλίας και υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικών εκδρομών συνθέτει και εμπλουτίζει τη σχολική ζωή και συντελεί στη διαμόρφωση της κουλτούρας και της ταυτότητας του σχολείου.

Άρθρο 6

Στόχοι των εκπαιδευτικών εκδρομών

Οι βασικοί στόχοι των εκπαιδευτικών εκδρομών είναι:

- Η υποστήριξη ποικίλων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, ως συμπλήρωμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας εκτός της τάξης..
- Ο εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής εμπειρίας των μαθητών/τριών με μη τυπικές διαδικασίες μάθησης.
- Η ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών πάνω σε θέματα περιβαλλοντικά, πολιτιστικά, κοινωνικά και επιστημονικά μέσω της βιωματικής μάθησης και της έρευνας πεδίου.

- Η σύνδεση με το φυσικό περιβάλλον και η ενίσχυση της σωματικής και ψυχικής υγείας και ευεξίας ιδίως, μέσω, της πεζοπορίας, της σωματικής άσκησης και του οικοτουρισμού.
- Η διασύνδεση του σχολείου με την τοπική κοινωνία, την οικονομική ζωή της ευρύτερης κοινότητας και την αγορά εργασίας.
- Ο επαγγελματικός προσανατολισμός μέσω της ενημέρωσης για τα σύγχρονα επαγγέλματα, τη γνωριμία με την τοπική οικονομία, την αγορά και την επιχειρηματικότητα.
- Η επαφή με την πολιτιστική κληρονομιά, την ιστορία, την αρχαιολογία, τις καλές τέχνες και το σύγχρονο πολιτισμό.
- Η βιωματική εξοικείωση με τις τεχνολογικές εξελίξεις, και το σύνολο των εφαρμοσμένων θετικών επιστημών
- Η γνωριμία με τους θεσμούς της Δημοκρατίας και η ανάπτυξη των αξιών των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, της Ειρήνης και του Οικουμενισμού.
- Η προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών/τριών με σταδιακή αυτονόμηση, ανάληψη υποχρεώσεων και ευθυνών, τήρηση κανόνων, ένταξη σε κοινωνικές ομάδες, καλλιέργεια ενσυναίσθησης και σεβασμού των άλλων.
- Η ανάπτυξη κουλτούρας ενεργού πολίτη, ανάληψης πρωτοβουλιών, συμμετοχή σε δράσεις εθελοντισμού.
- Η παροχή ευκαιριών μάθησης, προσωπικής ανάπτυξης και διεύρυνσης των οριζόντων και των προσδοκιών των μαθητών/τριών μέσω της έκθεσής τους σε άλλες εκπαιδευτικές εμπειρίες που δεν είναι διαθέσιμες εντός του σχολικού χώρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Άρθρο 7

Τύποι εκπαιδευτικών εκδρομών

Οι εκπαιδευτικές εκδρομές στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση διακρίνονται στους παρακάτω τύπους:

- α) Σχολικοί περίπατοι,
- β) Διδακτικές επισκέψεις,
- γ) Εκπαιδευτικές επισκέψεις,
- δ) Ημερήσιες Εκπαιδευτικές εκδρομές (χωρίς διανυκτέρευση),
- ε) Πολυήμερες Εκπαιδευτικές εκδρομές στο εσωτερικό,
- στ) Πολυήμερες Εκπαιδευτικές εκδρομές στο εξωτερικό,
- ζ) Συμμετοχή μαθητών/τριών σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες και εκπαιδευτικούς διαγωνισμούς, μαθητικά συνέδρια, ημερίδες και λοιπές εκπαιδευτικές εκδηλώσεις στο εσωτερικό (με ή χωρίς διανυκτέρευση) ή στο εξωτερικό στο πλαίσιο εθνικών, ευρωπαϊκών ή/και διεθνών δράσεων,
- η) Επισκέψεις στη Βουλή των Ελλήνων,
- θ) Σχολικές Αθλητικές Δραστηριότητες-Αγώνες.

Σε όλους τους τύπους των εκπαιδευτικών εκδρομών δύναται να υλοποιούνται εκπαιδευτικές δράσεις ενεργού πολίτη, ιδίως δράσεις παροχής βοήθειας σε έκτακτες καταστάσεις, εκδηλώσεις φιλανθρωπικού χαρακτήρα, δράσεις αλληλεγγύης, ενημερωτικές εκστρατείες, εκστρατείες για την υγεία, εκπαίδευση, τα ατομικά δικαιώματα, εκδηλώσεις προστασίας και ανάδειξης φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, φιλοζωικές εκδηλώσεις, καθαρισμός και ανάπλαση φυσικών χώρων.

Οι μαθητές/τριες που δεν συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές εκδρομές όλων των τύπων οφείλουν να παραμένουν στο σχολείο, προκειμένου να παρακολουθήσουν το ειδικά διαμορφωμένο ωρολόγιο πρόγραμμα ή να συμμετέχουν σε σχολικές δραστηριότητες, όπως ορίζεται σύμφωνα με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών. Ειδικότεροι κανόνες για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου εξειδικεύονται ανά τύπο εκδρομής, σύμφωνα με τα άρθρα 8 έως 15. Η μη τήρηση των ανωτέρω έχει ως συνέπεια την καταχώριση αδικαιολόγητης/ων απουσίας/ων.

Άρθρο 8

Σχολικοί Περίπατοι

1. Ως σχολικός περίπατος ορίζεται η οργανωμένη από το σχολείο μετάβαση όλων των μαθητών/τριών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε τόπους που βρίσκονται σε μικρή απόσταση από τη σχολική μονάδα. Η μετάβαση αυτή γίνεται πεζή ή με χρήση μεταφορικού μέσου και έχει στόχο κοινωνικοποιητικό, ψυχαγωγικό, παιδαγωγικό και εκπαιδευτικό.
2. Ο σχολικός περίπατος είναι δυνατόν να πραγματοποιείται κατά τάξη και σε διαφορετικές τοποθεσίες, σε κάθε περίπτωση όμως την ίδια ημέρα.
3. Οι σχολικοί περίπατοι πραγματοποιούνται εντός του διδακτικού ωραρίου των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, δεν υπερβαίνουν τους τρεις (3) συνολικά σε όλη τη διάρκεια του διδακτικού έτους και δεν πραγματοποιούνται περισσότεροι του ενός (1) μέσα στον ίδιο μήνα.
4. Στο πλαίσιο του προγραμματισμού του εκπαιδευτικού έργου της σχολικής μονάδας, Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, που καταρτίζεται κατά την έναρξη του σχολικού έτους, προγραμματίζεται, αποφασίζεται και καταγράφεται από τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών το σύνολο των σχεδιαζόμενων σχολικών περιπάτων. Η τοποθεσία και η ακριβής ημερομηνία πραγματοποίησης του περιπάτου μπορούν να διαφοροποιηθούν σε σχέση με τον αρχικό προγραμματισμό, εάν συντρέχουν λόγοι που σχετίζονται με τη λειτουργία του σχολείου, τις καιρικές συνθήκες ή εάν υπάρχει πρόταση για επιλογή καταλληλότερης τοποθεσίας.
5. Επιπλέον του σχεδιασμού που καταγράφεται στο πλαίσιο του προγραμματισμού του εκπαιδευτικού έργου, για την πραγματοποίηση σχολικού περιπάτου, λαμβάνεται απόφαση από τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών. Μετά τη λήψη της σχετικής απόφασης, ενημερώνεται η αρμόδια προϊσταμένη εκπαιδευτική αρχή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
6. Οι διδάσκοντες/ουσες εκπαιδευτικοί είναι υποχρεωμένοι/ες να συνοδεύσουν τους/τις μαθητές/τριες στον περίπατο, εκτός εάν, κατά την κρίση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, η συμμετοχή κάποιου/ας εκπαιδευτικού καθίσταται αδύνατη. Στην περίπτωση αυτή, γίνεται αναφορά στο Πρακτικό απόφασης του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών.
7. Σε μαθητή/μαθήτρια της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης που απουσιάζει από τον σχολικό περίπατο χωρίς τη χρήση μεταφορικού μέσου, καταχωρίζεται μία απουσία. Σε μαθητή/τρια της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που απουσιάζει από τον σχολικό περίπατο χωρίς τη χρήση μεταφορικού μέσου, καταχωρίζονται απουσίες ισάριθμες με τις διδακτικές ώρες που προβλέπονται από το ωρολόγιο πρόγραμμα της ημέρας κατά την οποία πραγματοποιείται ο περίπατος, χωρίς οι συγκεκριμένες απουσίες να λαμβάνονται υπόψη για τον χαρακτηρισμό φοίτησης.

8. Απαραίτητη προϋπόθεση για την πραγματοποίηση περιπάτου με μεταφορικό μέσο είναι η συμμετοχή του 70% των μαθητών/τριών που φοιτούν στη σχολική μονάδα.
9. Στην περίπτωση που για την πραγματοποίηση του περιπάτου χρησιμοποιείται μεταφορικό μέσο, για τη συμμετοχή του/της μαθητή/τριας κατατίθεται έγγραφη συναίνεση του γονέα ή του/της έχοντος/έχουσας την επιμέλεια του/της μαθητή/τριας για τη συμμετοχή του/της στον σχεδιαζόμενο περίπατο. Αν ο γονέας ή ο/η έχων/-ουσα την επιμέλεια δεν συμφωνεί, δεν καταχωρίζονται απουσίες και ο/η μαθητής/τρια, παραμένει στο σχολείο καθ' όλη τη διάρκεια του περιπάτου, παρακολουθεί ειδικά διαμορφωμένο πρόγραμμα και συμμετέχει σε σχολικές δραστηριότητες, σύμφωνα με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών. Σε περίπτωση μη συμμετοχής του ούτε στο ανωτέρω πρόγραμμα, οι απουσίες καταχωρίζονται ως αδικαιολόγητες.
10. Είναι δυνατόν τις ημέρες πραγματοποίησης των σχολικών περιπάτων συγκροτημένες ομάδες μαθητών/τριών να πραγματοποιούν εκπαιδευτικές επισκέψεις στο πλαίσιο σχολικών δραστηριοτήτων ή άλλων εγκεκριμένων από το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., από το Ι.Ε.Π. ή από άλλους επίσημους φορείς, ιδίως Πανεπιστήμια, Ινστιτούτα, Ερευνητικά Κέντρα δράσεων, εφόσον έχει τηρηθεί η προβλεπόμενη διαδικασία.

Άρθρο 9

Διδακτικές επισκέψεις

1. Διδακτική επίσκεψη ορίζεται η οργανωμένη, πεζή ή με χρήση μεταφορικού μέσου, ολιγόωρη μετάβαση των μαθητών/τριών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε εξωσχολικούς χώρους σε κοντινή απόσταση από το σχολείο, για τη διεξαγωγή μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών. Αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του ετήσιου σχεδιασμού του εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο τμήματος, τάξης και σχολικής μονάδας. Με τον τρόπο αυτό, η εμπειρία συνιστά τη βάση απόκτησης της γνώσης και το σχολείο ανοίγεται στη ζωή και στην κοινωνία.
2. Διδακτικές επισκέψεις μπορεί να πραγματοποιούνται ιδίως σε χώρους επιστημονικής, ιστορικής, πολιτιστικής, θρησκευτικής και περιβαλλοντικής αναφοράς, σε μονάδες παραγωγής, αξιοθέατα, αθλητικές εγκαταστάσεις, θέατρα, κινηματογραφικές αίθουσες, εκθεσιακούς χώρους, μουσεία, ιστορικά αρχεία, δημοτικές βιβλιοθήκες, φυσιολατρικές λέσχες, επιμελητήρια, επιστημονικούς συλλόγους, κέντρα νεότητας, δημόσιους οργανισμούς, εκθεσιακούς, μουσειακούς και θρησκευτικούς χώρους, εργαστήρια, αποκεντρωμένες διοικήσεις, Δήμους.
3. Οι ολιγόωρες διδακτικές επισκέψεις αναφέρονται σε συγκεκριμένη ενότητα των περιεχομένων του προγράμματος σπουδών, σχεδιάζονται και καταγράφονται στο πλαίσιο του προγραμματισμού του εκπαιδευτικού έργου στην αρχή του σχολικού έτους. Μπορεί, ωστόσο, να μην εντάσσονται στον ετήσιο προγραμματισμό του σχολείου, αλλά να είναι έκτακτες μετακινήσεις των μαθητών/τριών, οπότε εγκρίνονται από τον Σύλλογο Διδασκόντων του σχολείου, ύστερα από εισήγηση των εκπαιδευτικών που είναι υπεύθυνοι/ες για την εκάστοτε σχολική δράση και οι οποίοι/ες συνοδεύουν τους μαθητές /τριες σε αυτή.
4. Οι ολιγόωρες διδακτικές επισκέψεις πραγματοποιούνται οποτεδήποτε μέσα στο διδακτικό έτος, έως πέντε (5) ανά τάξη ή τμήμα ή ομάδες τμημάτων, όμιλο, τομέα, ειδικότητα ή τμήμα ειδικότητας. Εάν γίνονται σε κοντινή απόσταση από το σχολείο έχουν διάρκεια έως και τρεις (3) διδακτικές ώρες, πραγματοποιούνται δε, είτε τις τρεις (3) πρώτες, είτε τις τρεις (3) τελευταίες ώρες του ωρολογίου προγράμματος, ώστε οι μαθητές/τριες να παρακολουθούν κανονικά τα μαθήματα που προβλέπονται για τις υπόλοιπες διδακτικές ώρες της ημέρας.

5. Οι ολιγόωρες διδακτικές επισκέψεις πραγματοποιούνται εντός ωραρίου λειτουργίας του σχολείου, συμπεριλαμβανομένων και των ωρών των ομίλων, και μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις η διάρκειά τους μπορεί να παραταθεί έως και δύο ώρες πέραν του ωραρίου λειτουργίας του σχολείου, συμπεριλαμβανομένων και των ωρών των ομίλων, κατά την κρίση του/της Διευθυντή/ντριας της σχολικής μονάδας. Ειδικά για τους/τις μαθητές/τριες των Τομέων και των Ειδικοτήτων των ΕΠΑ.Λ. που επισκέπτονται μια παραγωγική μονάδα, η διάρκειά τους μπορεί να παραταθεί πέραν του ωραρίου λειτουργίας του σχολείου, για όσες ώρες απαιτείται, ανάλογα με τη φύση και τις ιδιαιτερότητες του αντικειμένου της επισκεπτόμενης παραγωγικής μονάδας, κατά την κρίση του/της Διευθυντή/Διευθύντριας του σχολείου.
6. Υπεύθυνοι συνοδοί εκπαιδευτικοί ορίζονται κατά προτεραιότητα εκείνοι/ες που σύμφωνα με το Εβδομαδιαίο Ωρολόγιο Πρόγραμμα (ΕΩΠ) διδάσκουν στη συγκεκριμένη τάξη ή τμήμα ή σε ομάδες τμημάτων, όμιλο, τομέα, ειδικότητα ή τμήμα ειδικότητας.
7. Για την πραγματοποίηση της διδακτικής επίσκεψης απαιτείται η συμμετοχή τουλάχιστον του 70% των μαθητών/τριών που φοιτούν στην τάξη ή στο εκάστοτε τμήμα, όμιλο, τομέα, ειδικότητα ή τμήμα ειδικότητας.
8. Για τη συμμετοχή των μαθητών/τριών στις παραπάνω δράσεις, απαιτείται η έγγραφη συναίνεση του γονέα/ή του/της έχοντος/ουσας την επιμέλεια τους. Το σχολείο οφείλει να ενημερώνει τουλάχιστον τρεις (3) εργάσιμες ημέρες πριν τους γονείς/ή τον/την έχοντα/ουσα την επιμέλεια, οι οποίοι με υπεύθυνη δήλωσή τους παρέχουν τη συναίνεσή τους ή δηλώνουν τη διαφωνία τους για τη συμμετοχή των παιδιών τους στη δράση. Μαθητές/τριες Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τους/τις οποίους/οποίες δεν κατατίθεται έγγραφη συναίνεση του γονέα ή του/ της έχοντος/έχουσας την επιμέλειά του/της για τη συμμετοχή του/της στη σχεδιαζόμενη διδακτική επίσκεψη, παραμένουν στο σχολείο καθ' όλη τη διάρκεια της διδακτικής επίσκεψης και συμμετέχουν σε σχολικές δραστηριότητες ή παρακολουθούν ειδικά διαμορφωμένο ωρολόγιο πρόγραμμα, σύμφωνα με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή/ντριας. Σε περίπτωση μη συμμετοχής του ούτε στο ανωτέρω πρόγραμμα, οι απουσίες καταχωρίζονται ως αδικαιολόγητες. Μαθητές/τριες Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τους/τις οποίους/οποίες δεν κατατίθεται έγγραφη συναίνεση του γονέα ή του/ της έχοντος/έχουσας την επιμέλειά του/της για τη συμμετοχή του/της στη σχεδιαζόμενη διδακτική επίσκεψη δεν προσέρχονται στο σχολείο ή αποχωρούν από το σχολείο με συνοδεία του γονέα ή του/της έχοντος/ουσας την επιμέλεια τους και καταχωρίζεται μία δικαιολογημένη απουσία. Εναλλακτικά, και σε όποιο σχολείο Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι εφικτό, με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών ύστερα από εισήγηση του/της Διευθυντή/ντριας, παραμένουν στο σχολείο και συμμετέχουν σε σχολικές δραστηριότητες ή παρακολουθούν ειδικά διαμορφωμένο ωρολόγιο πρόγραμμα. Σε περίπτωση μη συμμετοχής στο ανωτέρω πρόγραμμα, η απουσία καταχωρίζεται ως αδικαιολόγητη.
9. Ο/Η εκπαιδευτικός που προτείνει και υλοποιεί τη διδακτική επίσκεψη υποχρεούται, εκτός από την εισήγησή του/της προς τον/τη Διευθυντή/Διευθύντρια, να εκπονήσει σχετική πρόταση εκπαιδευτικής αξιοποίησης της επίσκεψης με Φύλλο Εργασίας, το οποίο μοιράζεται στους μαθητές/τριες πριν ή μετά την επίσκεψη, με στόχο την εμπλοκή και ενεργή συμμετοχή τους. Το Φύλλο Εργασίας αποστέλλεται προς ενημέρωση στον/στη Σύμβουλο Εκπαίδευσης που έχει την παιδαγωγική ευθύνη του σχολείου. Συνιστάται το Φύλλο Εργασίας να αναρτάται στην ιστοσελίδα του σχολείου.

Άρθρο 10

Εκπαιδευτικές επισκέψεις

1. Ως εκπαιδευτικές επισκέψεις ορίζονται οι μετακινήσεις μαθητών/τριών αποκλειστικά της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο τοπικών, θεματικών ή εθνικών Δικτύων, εγκεκριμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων, ιδίως προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αγωγής υγείας, πολιτιστικών θεμάτων και αγωγής σταδιοδρομίας ή στο πλαίσιο ενός Ομίλου.
2. Πραγματοποιούνται ~~ανά σχολικό έτος~~ έως δύο (2) εκπαιδευτικές επισκέψεις στο εσωτερικό ή εξωτερικό ή ειδικώς σε Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Αειφορίας (ΚΕ.Π.Ε.Α) διάρκειας έως τριών (3) εργάσιμων ημερών ή έως πέντε (5) ημερών, εάν συμπεριληφθούν έως δύο (2) αργίες ή έως επτά (7) εκπαιδευτικές επισκέψεις διάρκειας μιας (1) ημέρας μόνο για τις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας (ΣΜΕΑΕ). Οι ανωτέρω επισκέψεις, πραγματοποιούνται οποτεδήποτε μέσα στο διδακτικό έτος και μέχρι δέκα (10) ημέρες πριν τη λήξη των μαθημάτων. Στις ημέρες μετακίνησης δεν συνυπολογίζονται οι διανυκτερεύσεις κατά τη διάρκεια της μετακίνησης των μαθητών /τριών με πλοία, στην περίπτωση που αυτά εκτελούν αποκλειστικά και μόνο βραδινά δρομολόγια. Οι παραπάνω εκπαιδευτικές επισκέψεις αφορούν στη συγκεκριμένη ομάδα μαθητών /τριών – εκπαιδευτικών, η οποία υλοποιεί το πρόγραμμα ή συμμετέχει σε έναν Όμιλο, με απαραίτητη προϋπόθεση για τη διενέργειά τους τη συμμετοχή τουλάχιστον σε ποσοστό 70% επί του συνόλου των μαθητών/τριών που συμμετέχουν στην ομάδα του προγράμματος ή στον Όμιλο. Οι εν λόγω επισκέψεις πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις κατ' έτος οδηγίες του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. Στις μετακινήσεις της παρούσας παραγράφου δεν συμπεριλαμβάνεται η ολιγόωρη μετακίνηση της ομάδας για τη συμμετοχή κατά την ημέρα παρουσίασης των προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων στο τέλος της σχολικής χρονιάς.
3. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του Αναλυτικού Προγράμματος μπορεί να πραγματοποιούνται στο εσωτερικό ή εξωτερικό:
 - α. μία (1) εκπαιδευτική επίσκεψη ανά τάξη Γυμνασίου ή ΓΕ.Λ, ή έως δύο (2) ανά τάξη ή τμήματα τάξεων, τομέα, ειδικότητα ή τμήμα ειδικότητας Β' και Γ' ΕΠΑ.Λ. διάρκειας έως τριών (3) εργάσιμων ημερών ή έως πέντε (5) ημερών, εάν συμπεριληφθούν έως δύο (2) αργίες, στο πλαίσιο των διδακτικών στόχων του Προγράμματος Σπουδών.
 - β. μία (1) εκπαιδευτική επίσκεψη ανά τάξη Γυμνασίου Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Ε.Α.Ε.), Λυκείου Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Ε.Α.Ε.), Γυμνασίου ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.Λ. καθώς και Α' τάξη Λυκείου ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.Λ. ή έως δύο (2) ανά τάξη Ειδικού Εργαστηρίου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Κ.), ανά τάξη, τομέα, ειδικότητα ή τμήμα ειδικότητας Β', Γ' και Δ' Λυκείου ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.Λ. διάρκειας έως τριών (3) εργάσιμων ημερών ή έως πέντε (5) ημερών, εάν συμπεριληφθούν έως δύο (2) αργίες ή έως τέσσερις (4) εκπαιδευτικές επισκέψεις διάρκειας μιας (1) ημέρας, στο πλαίσιο των διδακτικών στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος.
 - γ. Ειδικά, για τις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Πρωτοβάθμιας Δευτεροβάθμιας (ΣΜΕΑΕ) επιτρέπεται διαζευκτικά με τα ανωτέρω υπό β) η διενέργεια έως επτά (7) εκπαιδευτικών επισκέψεων διάρκειας μιας (1) ημέρας για την κάθε μία.
4. Στις ημέρες μετακίνησης δεν συνυπολογίζονται οι διανυκτερεύσεις κατά τη διάρκεια της μετακίνησης των μαθητών/τριών με πλοία, στην περίπτωση που αυτά εκτελούν αποκλειστικά και μόνο βραδινά δρομολόγια. Στις μετακινήσεις της παρούσας παραγράφου, δεν συμπεριλαμβάνεται η ολιγόωρη μετακίνηση της ομάδας για τη συμμετοχή κατά την ημέρα παρουσίασης των προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων στο τέλος της σχολικής χρονιάς. Το πρόγραμμα των εκπαιδευτικών επισκέψεων μπορεί να

είναι διαθεματικό και να συνδέεται με συγκεκριμένους διδακτικούς στόχους και διδακτικές ενότητες περισσότερων του ενός γνωστικών αντικειμένων.

5. Πραγματοποιούνται μέσα στο διδακτικό έτος και μέχρι δέκα (10) ημέρες πριν τη λήξη των μαθημάτων και πρέπει να συμμετέχει τουλάχιστον το 70% των μαθητών/τριών που φοιτούν στην τάξη, στο τμήμα, στον τομέα, στην ειδικότητα ή στο τμήμα ειδικότητας ή στον όμιλο που μετακινείται. Οι μαθητές/τριες που δεν συμμετέχουν στις εκπαιδευτικές επισκέψεις παραμένουν στο σχολείο και παρακολουθούν ειδικά διαμορφωμένο ωρολόγιο πρόγραμμα με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ ουσών.
6. Κατά την υλοποίηση προγραμμάτων συνεκπαίδευσης, μεταξύ ΣΜΕΑΕ και σχολείων Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, πραγματοποιείται ο αριθμός των εκπαιδευτικών επισκέψεων που έχουν καθοριστεί στα πρακτικά αποφάσεων των Συλλόγων Διδασκόντων/ουσών των συνεργαζόμενων σχολικών μονάδων, εφόσον τα προγράμματα αυτά έχουν σχεδιαστεί και εγκριθεί σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζονται στην υπό στοιχεία 172877/Δ3/17-10-2016 υπουργική απόφαση, όπως ισχύει. (Β'3561).

Άρθρο 11

Ημερήσιες ή Πολυήμερες Εκπαιδευτικές Εκδρομές

1. Ως ημερήσια εκπαιδευτική εκδρομή μαθητών/τριών πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο εσωτερικό και ως πολυήμερη εκπαιδευτική εκδρομή μαθητών/τριών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο εσωτερικό ή εξωτερικό, ορίζεται η οργανωμένη μετάβαση των μαθητών/τριών οποιασδήποτε τάξης, κατά τα ακολούθως οριζόμενα, σε τόπους ιδιαίτερης μορφωτικής και παιδαγωγικής αξίας. Οι εκπαιδευτικές εκδρομές αποτελούν αναγκαίο συμπλήρωμα της αγωγής τους, μέσω των οποίων παρέχεται η δυνατότητα στους μαθητές/τριες να γνωρίσουν τα επιτεύγματα του ανθρώπου μέσα στη μακροχρόνια πορεία του πολιτισμού και να καλλιεργήσουν την κοινωνικότητά τους. Για τον σκοπό αυτό επιλέγονται περιοχές με ιδιαίτερη εκπαιδευτική αξία, ιδίως πολιτιστική, αρχαιολογική, ιστορική και οικολογική, ενώ κρίνεται απαραίτητη η προηγούμενη ενημέρωση και παροχή πληροφοριών στους/στις μαθητές/τριες σχετικά σχετικά με τον τόπο τον οποίο πρόκειται να επισκεφθούν, ώστε να εξασφαλίζεται η απόκτηση όσο το δυνατόν πιο πλούσιων εμπειριών. Για την πραγματοποίησή τους καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια. Θεωρείται σημαντικό να ενισχύεται το ενδιαφέρον για την πραγματοποίηση εκδρομών στο εσωτερικό της χώρας σε περιοχές με αρχαιολογικό, περιβαλλοντικό, ιστορικό, πολιτιστικό ενδιαφέρον και φυσικό κάλλος.
2. Πραγματοποιείται μία (1) ημερήσια εκπαιδευτική εκδρομή χωρίς διανυκτέρευση στο εσωτερικό για τους/τις μαθητές/τριες όλων των τάξεων των σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, οποτεδήποτε μέσα στο διδακτικό έτος, έως και δέκα (10) ημέρες πριν από τη λήξη των μαθημάτων. Η ημερήσια εκδρομή, γίνεται ανά σχολείο ή ανά τάξεις. Δύναται να πραγματοποιηθεί, με αιτιολογημένη απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, κατά τμήματα τάξεων σε διαφορετικούς προορισμούς, αλλά την ίδια ημέρα.
3. Σε περίπτωση που η πραγματοποίηση της ως άνω ημερήσιας εκπαιδευτικής εκδρομής, λαμβάνει χώρα σε οργανωμένους χώρους, ιδίως, αθλητικά κέντρα, τουριστικές εγκαταστάσεις, παιδικές κατασκηνώσεις, οι χώροι αυτοί οφείλουν να λειτουργούν νομίμως και να πληρούν όλες εκείνες τις προδιαγραφές που απαιτούνται για την φιλοξενία μαθητών/τριών. Αρμόδιος για τον έλεγχο της καταλληλότητας του χώρου υποδοχής είναι ο αρχηγός της εκδρομής. Ειδικά για χώρους άθλησης-δραστηριοτήτων, ο αρχηγός της εκδρομής ζητά αντίγραφα των σχετικών αδειών και πιστοποιητικών τόσο των

εγκαταστάσεων όσο και των παρεχόμενων υπηρεσιών τις οποίες εγκρίνει ο Σύλλογος Διδασκόντων/ουσών.

4. Απαραίτητη προϋπόθεση για την πραγματοποίηση της ημερήσιας εκδρομής είναι η συμμετοχή του 70% επί του συνόλου των μαθητών/τριών που φοιτούν στη σχολική μονάδα ή στις τάξεις ή στα τμήματα τάξεων.
5. Μαθητές/τριες οι οποίοι/ες δεν συμμετέχουν στην ημερήσια εκδρομή παραμένουν στο σχολείο και συμμετέχουν σε σχολικές δραστηριότητες, σύμφωνα με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/Διδασκουσών.
6. Πραγματοποιείται μία (1) πολυήμερη εκδρομή από τους/τις μαθητές/τριες της τελευταίας τάξης των Γενικών Λυκείων (ΓΕ.Λ.) Ειδικών Λυκείων, Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) και των Λυκείων των Ενιαίων Ειδικών Επαγγελματικών Γυμνασίων-Λυκείων (ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ.), στο εσωτερικό της χώρας ή σε χώρα/χώρες του εξωτερικού, κατά το χρονικό διάστημα από 15 Οκτωβρίου έως 19 Δεκεμβρίου (ημέρα επιστροφής) και από 1 Φεβρουαρίου έως και δέκα (10) ημέρες πριν από τη ήξη των μαθημάτων, η οποία έχει διάρκεια συνολικά έως πέντε (5) ημερολογιακές ημέρες. Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση, που η εκδρομή έχει διάρκεια πέντε (5) ημέρες δεν συνυπολογίζονται οι διανυκτερεύσεις κατά τη διάρκεια της μετακίνησής τους με πλοία, όταν αυτά εκτελούν αποκλειστικά και μόνο βραδινά δρομολόγια. Η πολυήμερη εκδρομή είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί σε διαφορετικούς προορισμούς ανά ομάδες τμημάτων.
7. Απαραίτητη προϋπόθεση για την πραγματοποίηση της πολυήμερης εκδρομής είναι η συμμετοχή του 70% του αριθμού των μαθητών/τριών που φοιτούν στην τάξη ή στις ομάδες τμημάτων που πραγματοποιούν την εκπαιδευτική εκδρομή.
8. Μαθητές/τριες οι οποίοι/ες δεν συμμετέχουν στην εκπαιδευτική εκδρομή παραμένουν στο σχολείο και παρακολουθούν ειδικά διαμορφωμένο ωρολόγιο πρόγραμμα με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/Διδασκουσών.

Άρθρο 12

Συμμετοχή μαθητών και μαθητριών σε διαγωνισμούς, μαθητικά συνέδρια, ημερίδες, δράσεις και λοιπές εκδηλώσεις του εσωτερικού

1. Προβλέπεται η μετακίνηση στο εσωτερικό συγκεκριμένων μαθητών/τριών των σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά τις εργάσιμες ημέρες, το Σάββατο ή/και την Κυριακή για συμμετοχή τους σε διαγωνισμούς ή εκδηλώσεις (μαθητικά συνέδρια, ημερίδες, προγράμματα, συμπόσια, κ.λπ.) ή δράσεις (δράσεις ενεργού πολίτη και εθελοντισμού), που οργανώνονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α./Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης/Διευθύνσεις Δ.Ε. και Π.Ε., από ερευνητικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα, επιστημονικές ενώσεις, ή φορείς του εσωτερικού ή του εξωτερικού ή Περιφερειακές και Τοπικές Αρχές/ Δήμους και σκοπό έχουν την προβολή του εκπαιδευτικού έργου και τη διάχυση των καλών πρακτικών. Απαραίτητη προϋπόθεση για την πραγματοποίηση της μετακίνησης είναι ότι δεν διαταράσσεται η ομαλή λειτουργία της σχολικής μονάδας.
2. Οι μετακινήσεις, στο πλαίσιο του παρόντος άρθρου, μπορούν να περιλαμβάνουν ή όχι διανυκτερεύσεις, ανάλογα με την απόσταση. Οι μετακινήσεις στην ηπειρωτική χώρα μπορούν να περιλαμβάνουν έως μία (1) διανυκτέρευση για αποστάσεις μέχρι 300 χμ, έως δύο (2) διανυκτερεύσεις για αποστάσεις από 301 χμ έως 500 χμ και έως τρεις (3) διανυκτερεύσεις για αποστάσεις από 500 χμ και πάνω. Για τις νησιωτικές περιοχές της χώρας, μπορούν να περιλαμβάνουν έως τρεις (3) διανυκτερεύσεις, χωρίς να εφαρμόζεται το προηγούμενο εδάφιο. Στις ημέρες μετακίνησης δεν συνυπολογίζονται οι

- διανυκτερεύσεις κατά τη διάρκεια της μετακίνησης των μαθητών με πλοία, στην περίπτωση που αυτά εκτελούν αποκλειστικά και μόνο βραδινά δρομολόγια. Οι γονείς/έχοντες την επιμέλεια των μαθητών/μαθητριών ενημερώνονται το αργότερο πέντε (5) ημέρες πριν τη μετακίνηση, προσαυξημένο κατά πέντε (5) επιπλέον ημέρες για κάθε διανυκτέρευση.
3. Για τη μετακίνηση των μαθητών/τριών απαιτείται οπωσδήποτε έγγραφη συναίνεση του γονέα ή του/της έχοντος/ουσας την επιμέλεια και απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, στην οποία περιγράφεται επακριβώς η δράση στην οποία συμμετέχουν οι μαθητές/τριες και τεκμηριώνονται οι λόγοι συμμετοχής των μαθητών/τριών και των συνοδών εκπαιδευτικών. Ο αριθμός των συμμετεχόντων/ουσών μαθητών/τριών προκύπτει από την ενεργό συμμετοχή τους στην συνάντηση, συνέδριο ή εκδήλωση. Απαραίτητα συνοδευτικά έγγραφα που θα πρέπει να λάβει υπόψη του ο Σύλλογος Διδασκόντων/ουσών για την έγκριση της μετακίνησης είναι α) τα στοιχεία του φορέα διοργάνωσης, β) το επίσημο πρόγραμμα, γ) επίσημη πρόσκληση της ομάδας του σχολείου η οποία θα μετακινηθεί. Η παθητική συμμετοχή των μαθητών/τριών ως ακροατές διαλέξεων, ομιλιών ή μαζικών συνεδρίων δεν υποστηρίζεται από το παρόν άρθρο. Τους/Τις μαθητές/τριες συνοδεύουν εκπαιδευτικοί κατ' αναλογία που δεν θα καταστρατηγεί τα προβλεπόμενα για μετακινήσεις μαθητών/τριών. Στην ως άνω μετακίνηση μπορούν να συμμετάσχουν, με δική τους δαπάνη και εφόσον το επιθυμούν, οι γονείς/ο-η έχων/έχουσα την επιμέλεια των μαθητών/τριών κατόπιν σχετικής απόφασης του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών.
 4. Σε περίπτωση που η ομάδα μετακίνησης αποτελείται από έως δέκα μαθητές/τριες δύναται να δημιουργηθούν συνεργασίες σχολείων της ίδιας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, εφόσον συμμετέχουν στην ίδια δράση, προκειμένου να διευκολυνθεί η μετακίνησή τους σε εκδηλώσεις, κατά τα οριζόμενα στην πρώτη παράγραφο. Τους/Τις μαθητές/τριες συνοδεύουν εκπαιδευτικοί κατ' αναλογία που δεν θα καταστρατηγεί τα προβλεπόμενα για τις εκπαιδευτικές μετακινήσεις κατόπιν συνεννόησης των εμπλεκόμενων σχολικών μονάδων και αρχηγός ορίζεται ο/η εκπαιδευτικός του σχολείου με τους/τις περισσότερους/ες συμμετέχοντες/ουσες μαθητές/τριες.
 5. Ειδικά, για τα εκπαιδευτικά προγράμματα που διοργανώνονται από τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού είναι δυνατόν σχολεία με ολιγομελείς ομάδες μαθητών/τριών να μετακινούνται στο εσωτερικό μετά από συγκρότηση διασχολικής ομάδας ανεξαρτήτως του αριθμού τους με άλλα σχολεία της ίδιας ή άλλης Διεύθυνσης, ακόμη και διαφορετικών Περιφερειακών Διευθύνσεων, μετά από ενημέρωση των οικείων Διευθυντών/ντριών Εκπαίδευσης. Αρχηγός της διασχολικής ομάδας ορίζεται ο/η μόνιμος/η εκπαιδευτικός του σχολείου με τους/τις περισσότερους/ες συμμετέχοντες/ουσες μαθητές/τριες. Σε περίπτωση ίσου αριθμού συμμετεχόντων/ουσών μαθητών/τριών αρχηγός της διασχολικής ομάδας ορίζεται ο/η μόνιμος/η εκπαιδευτικός με τον περισσότερο χρόνο εκπαιδευτικής υπηρεσίας. Κατ' εξαίρεση, αν δεν υπάρχει μόνιμος/η εκπαιδευτικός, ο αρχηγός ή/και ο αναπληρωτής του δύναται να είναι αναπληρωτής/τρια εκπαιδευτικός πλήρους ωραρίου. Η έγκριση της μετακίνησης της διασχολικής ομάδας δίνεται από τον /την οικεία Διευθυντή/ντρια Εκπαίδευσης που ανήκει ο/η αρχηγός της ομάδας. Ο αρχηγός αναλαμβάνει τη διαδικασία έγκρισης της εκπαιδευτικής μετακίνησης και συνοδεύει τους/τις μαθητές/τριες σε αυτή.

Άρθρο 13

Εκπαιδευτικές μετακινήσεις μαθητών/τριών στο εξωτερικό στο πλαίσιο ευρωπαϊκών και διεθνών δράσεων

1. Κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους είναι δυνατό να πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές μετακινήσεις μαθητών/τριών και συνοδών εκπαιδευτικών των σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στο εξωτερικό, στο πλαίσιο:
 - α. εκπαιδευτικών ανταλλαγών σε συνέχεια διακρατικών συμφωνιών, μνημονίων συνεργασίας, εκτελεστικών προγραμμάτων,
 - β. αδελφοποιήσεων,
 - γ. εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων,
 - δ. ευρωπαϊκών δραστηριοτήτων/προγραμμάτων, που δεν γίνονται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος Erasmus,
 - ε. προγραμμάτων διεθνών οργανισμών,
 - στ. συμμετοχών σε διεθνείς συναντήσεις, συνέδρια, ημερίδες, διαγωνισμούς, μαθητικές επιστημονικές ολυμπιάδες και άλλες διεθνείς εκδηλώσεις,
 - ζ. πρόσκλησης σχολείων της περ. α του άρθρου 3 του ν. 4415/2016 (Α' 159),
 - η. βράβευσης με ταξίδι στο εξωτερικό κατόπιν συμμετοχής σε διαγωνιστική διαδικασία εγκεκριμένη από το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.,
 - θ. πιλοτικών προγραμμάτων διεθνών σχολικών δικτύων που εγκρίνονται ή συντονίζονται από το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.,
 - ι. επισκέψεων σε ερευνητικά κέντρα, εκπαιδευτικά ιδρύματα, πανεπιστήμια, κέντρα πολιτισμού και/ή αθλητισμού και
 - ια. επισκέψεων σε ευρωπαϊκούς θεσμούς/διεθνείς οργανισμούς κατόπιν σχετικής πρόσκλησης και αποδοχής τυχόν αιτήματος από τον διεθνή οργανισμό.
2. Συγκεκριμένα, για εκπαιδευτικές μετακινήσεις στο εξωτερικό που ανήκουν στις περιπτώσεις α, β, ζ, η, ι και ια της πρώτης παραγράφου, όσον αφορά σε μαθητές/τριες και συνοδούς εκπαιδευτικούς των σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, καθώς και για το σύνολο των περιπτώσεων της πρώτης παραγράφου, όσον αφορά σε μαθητές/τριες και συνοδούς εκπαιδευτικούς των σχολείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, η διάρκεια παραμονής ορίζεται έως επτά (7) ημέρες, συμπεριλαμβανομένων των αργιών, για μετάβαση σε ευρωπαϊκό ή μεσογειακό κράτος και έως δέκα (10) ημέρες, συμπεριλαμβανομένων των αργιών, για μετάβαση σε κράτος εκτός Ευρώπης ή Μεσογείου. Για τις περιπτώσεις γ, δ, ε, στ και θ αποκλειστικά όσον αφορά σε μαθητές/τριες και συνοδούς εκπαιδευτικούς των σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, η διάρκεια παραμονής μπορεί να είναι μεγαλύτερη, με επαρκή αιτιολόγηση εκ μέρους του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, εφόσον προκύπτει τούτο λαμβανομένης υπόψη της εκπαιδευτικής ανάγκης του προγράμματος στο οποίο θα συμμετάσχουν οι μαθητές/τριες. Οι ως άνω εκπαιδευτικές μετακινήσεις συνιστάται να γίνονται σε συνδυασμό με ημέρες αργίας ή Σαββατοκύριακου, ώστε να μειώνονται οι ημέρες απώλειας διδακτικών ωρών.
3. Ο αριθμός των ημερών του προγράμματος μετακίνησης πρέπει αυστηρά να δικαιολογείται από τον σκοπό και το εκπαιδευτικό περιεχόμενο της εκπαιδευτικής μετακίνησης και παραμονής. Δύναται να εγκρίνονται μετακινήσεις με περισσότερες του ενός σκοπού εκπαιδευτικής μετακίνησης.
4. Οι εκπαιδευτικές μετακινήσεις πραγματοποιούνται εντός του σχολικού έτους, εξαιρουμένου, για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, του χρονικού διαστήματος επτά (7) ημερολογιακών ημερών πριν την έναρξη των εξετάσεων (ενδοσχολικών και πανελλαδικών) και έως τη λήξη τους.

5. Στις εκπαιδευτικές μετακινήσεις συμμετέχουν συγκεκριμένες ομάδες μαθητών/τριών του σχολείου, ύστερα από σχετική και αιτιολογημένη απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών και οπωσδήποτε με την έγγραφη συναίνεση των γονέων/εχόντων την επιμέλεια τους. Σε περιπτώσεις μετακινήσεων για συμμετοχή σε μαθητικές ολυμπιάδες δεν απαιτείται απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/Διδασκουσών αλλά μόνον έγγραφη συναίνεση των ως άνω προσώπων.
6. Ειδικά για τις εκπαιδευτικές μετακινήσεις μαθητών/τριών σύμφωνα με την περίπτωση στ' της πρώτης (1) παραγράφου, η επιλογή για τη συμμετοχή σε διεθνείς συναντήσεις, συνέδρια, ημερίδες, διαγωνισμούς και άλλες διεθνείς εκδηλώσεις είναι ευθύνη του/της Διευθυντή/ντριας και του Συλλόγου Διδασκόντων, οι οποίοι οφείλουν να εξετάσουν εάν πληρούνται τα κριτήρια ποιότητας και οι εκπαιδευτικοί στόχοι του σχολείου. Στο Πρακτικό του Συλλόγου Διδασκόντων απαιτείται η αιτιολόγηση της συμμετοχής του σχολείου σε αυτές, από την οποία να προκύπτει η ενεργός συμμετοχή της ομάδας του σχολείου σε δομημένη επιμορφωτική δράση, εργαστήρια, πρακτική εξάσκηση, ανταλλαγή καλών πρακτικών ή σε άλλες μορφές ενεργού συμμετοχής καθ' όλη τη διάρκεια του συνεδρίου, συνάντησης, σεμιναρίου ή άλλου τύπου διοργάνωσης, καθώς και η προστιθέμενη αξία από τη διεξαγωγή της συγκεκριμένης διοργάνωσης στο εξωτερικό. Ο αριθμός των συμμετεχόντων/ουσών μαθητών/τριών προκύπτει από την ενεργό συμμετοχή τους στην συνάντηση, συνέδριο ή εκδήλωση. Απαραίτητα συνοδευτικά έγγραφα που θα πρέπει να λάβει υπόψη του ο Σύλλογος Διδασκόντων είναι: α) τα στοιχεία του φορέα διοργάνωσης, β) το επίσημο πρόγραμμα, γ) επίσημη πρόσκληση της ομάδας του σχολείου η οποία θα μετακινηθεί και δ) ο διεθνής χαρακτήρας της εκδήλωσης. Η παθητική συμμετοχή των μαθητών/τριών ως ακροατές διαλέξεων, ομιλιών ή μαζικών συνεδρίων δεν υποστηρίζεται από το παρόν άρθρο.
7. Όλες οι εκπαιδευτικές μετακινήσεις μαθητών/τριών στο εξωτερικό του παρόντος άρθρου εγκρίνονται από τις οικείες Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.
8. Επιτρέπεται η συγκρότηση διασχολικής ομάδας, έως και τριάντα πέντε (35) μαθητών/τριών διαφορετικών σχολείων, προκειμένου να συμμετάσχει σε εκπαιδευτικές μετακινήσεις που περιγράφονται στα σημεία α, γ, δ, ε, στ, η και θ της πρώτης παραγράφου. Για κάθε διασχολική ομάδα ορίζεται αρχηγός εκπαιδευτικός του σχολείου με τους/τις περισσότερους/ες συμμετέχοντες/ουσες μαθητές/τριες. Ο/Η αρχηγός αναλαμβάνει τη διαδικασία έγκρισης της -εκπαιδευτικής μετακίνησης και συνοδεύει τους/τις μαθητές/τριες σε αυτή. Η συγκρότηση της διασχολικής ομάδας και ο ορισμός του/της αρχηγού της ομάδας γίνεται από τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης. Στην εν λόγω αίτηση επισυνάπτονται πρακτικά από τους Συλλόγους Διδασκόντων/ουσών των σχολείων των μαθητών/τριών που επιθυμούν να συμμετάσχουν από τα οποία προκύπτει σύμφωνη γνώμη για τον/την προτεινόμενο/η αρχηγό της ομάδας ή σχετικό αίτημα από την αρμόδια κατά περίπτωση Επιστημονική Ένωση ανά μαθητική ολυμπιάδα, αναγράφονται τα πλήρη στοιχεία των μαθητών/τριών που μετακινούνται, και επισυνάπτεται το υπό έγκριση αναλυτικό προτεινόμενο πρόγραμμα εκπαιδευτικής μετακίνησης. Η έγκριση της εκπαιδευτικής μετακίνησης των διασχολικών ομάδων γίνεται από την οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης που ανήκει ο/η αρχηγός της ομάδας με υποχρέωση κοινοποίησης της απόφασης και στις λοιπές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης όπου υπάγονται οι μαθητές/τριες της διασχολικής ομάδας.
9. Οι Διευθύνσεις Εκπαίδευσης δύναται να εγκρίνουν μετακινήσεις μαθητών/τριών οι οποίοι/ες συμμετέχουν σε επιστημονικές ολυμπιάδες εφόσον πληρούνται οι κάτωθι προϋποθέσεις: α) υποχρεωτική συνοδεία ενός (1) εκπαιδευτικού από τα σχολεία των συμμετεχόντων μαθητών κατόπιν κλήρωσης, β) υποχρεωτική συνοδεία τουλάχιστον ενός

- (1) εμπειρογνώμονα, ο οποίος ορίζεται από την αρμόδια Επιστημονική Ένωση και γ) η σύμφωνη γνώμη των γονέων/εχόντων την επιμέλεια. Η αίτηση για έγκριση της μετακίνησης από την αρμόδια Επιστημονική Ένωση μπορεί να γίνει σε οποιαδήποτε Διεύθυνση Εκπαίδευσης όπου υπάρχει κάποιος μαθητής/τρια ως μέλος της αποστολής με υποχρέωση κοινοποίησης της απόφασης και στις λοιπές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης των μαθητών/τριών της αποστολής. Η ως άνω Διεύθυνση Εκπαίδευσης αναλαμβάνει να διενεργήσει την κλήρωση για την επιλογή του συνοδού εκπαιδευτικού.
10. Ειδικά, για τα εκπαιδευτικά προγράμματα που διοργανώνονται από τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., επιτρέπεται η συγκρότηση διασχολικής ομάδας, ανεξαρτήτως αριθμού μαθητών/τριών. Οι διαδικασίες συγκρότησης της ομάδας και οργάνωσης των εκπαιδευτικών μετακινήσεων στο πλαίσιο των εν λόγω προγραμμάτων ρυθμίζονται από ειδικές διατάξεις.
11. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά στις αδελφοποιήσεις, αυτές πραγματοποιούνται μόνον με σχολεία του εξωτερικού, ύστερα από σχετική απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών στην οποία περιγράφεται επακριβώς ο σκοπός της αδελφοποίησης. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη μετακίνηση στο πλαίσιο αδελφοποίησης σχολείων, αποτελεί η προηγούμενη έγκριση της αδελφοποίησης από την αιρετή Περιφέρεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.3852/2010 (Α' 87), ως ισχύει. Επισημαίνεται, ότι για την έγκριση της αδελφοποίησης από την αιρετή Περιφέρεια, η ενδιαφερόμενη σχολική μονάδα οφείλει να προσκομίσει, τα παρακάτω συνοδευτικά: α) Πρακτικό Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών στο οποίο πρέπει να περιγραφεί επακριβώς ο σκοπός της αδελφοποίησης και οι υπεύθυνοι/ες εκπαιδευτικοί, β) Έγγραφο βεβαίωσης του ετέρου σχολείου ότι συμφωνεί να πραγματοποιηθεί η αδελφοποίηση. Τα παραπάνω διαβιβάζονται στα Γραφεία Παιδείας των Περιφερειακών Αυτοδιοικήσεων, δια της οικείας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, απαραίτητως συνοδευόμενα με τη σχετική εισήγηση του/της Διευθυντή/Δντριας Εκπαίδευσης. Η απόφαση που θα εκδοθεί κοινοποιείται στην οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης. Η αδελφοποίηση με ένα συγκεκριμένο σχολείο γίνεται μία φορά και ισχύει στο διηνεκές. Επιτρέπεται η πραγματοποίηση έως δύο (2) μετακινήσεων αυτού του τύπου ανά σχολικό έτος, ανεξαρτήτως αν μία σχολική μονάδα έχει αιτηθεί αδελφοποίηση με περισσότερα του ενός σχολεία, κάθε φορά που προκύπτει ανάγκη. Τα αδελφοποιημένα σχολεία παρουσιάζουν κοινό πρόγραμμα δραστηριοτήτων, το οποίο αφορά σε όλη τη διάρκεια της μετακίνησης και εγκρίνεται από την οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης, με εισήγηση του αρμόδιου Συμβούλου Εκπαίδευσης.

Άρθρο 14

Σχολικές Αθλητικές Δραστηριότητες- Αγώνες

Κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους και κατά τις εργάσιμες ημέρες, το Σάββατο ή/και την Κυριακή είναι δυνατό να πραγματοποιούνται μετακινήσεις μαθητών/τριών Δημοτικών, Γυμνασίων, Γυμνασίων Ε.Α.Ε., Λυκείων, Ενιαίων Ειδικών Επαγγελματικών Γυμνασίων-Λυκείων(ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.Λ.) και Ειδικών Εργαστηρίων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.) ως εξής:

α) Εντός ορίων της οικείας Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, στο πλαίσιο της διεξαγωγής του μαθήματος ή/και επιμέρους διδακτικών αντικειμένων της Φυσικής Αγωγής, των ενδοσχολικών αγώνων, των αγώνων αθλοπαιδείας, των Πανελληνίων Αγώνων Λυκείων καθώς και Αθλητικών Προγραμμάτων και Δράσεων εγκεκριμένων από το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, με έγκριση του/της Διευθυντή/ντριας και του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών του σχολείου, έπειτα από έγγραφη συναίνεση των γονέων/εχόντων την επιμέλεια. Στην περίοδο των προγραμματισμένων Σχολικών Αγώνων, οι

μετακινήσεις γίνονται με Πράξη του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, η οποία συντάσσεται άπαξ βάσει του επισήμου προγράμματος αγώνων, όπως αυτό καταρτίζεται από την Οργανωτική Επιτροπή Σχολικών Αθλητικών Δραστηριοτήτων της οικείας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης και υλοποιούνται ανάλογα με την έκβαση των αγώνων. Οι μετακινήσεις αυτές μπορούν να πραγματοποιούνται εντός ή εκτός ωρολογίου προγράμματος.

β) Εκτός ορίων της οικείας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, στο πλαίσιο των αγώνων αθλοπαιδείας, των Πανελλήνιων Αγώνων Λυκείων, καθώς και Αθλητικών Προγραμμάτων και Δράσεων εγκεκριμένων από το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τις εγκεκριμένες προκηρύξεις των Οργανωτικών Επιτροπών Σχολικών Αγώνων, με έγκριση του/της οικείου/ας Διευθυντή/ντριας Εκπαίδευσης. Στις μετακινήσεις αυτές συμμετέχουν συγκεκριμένοι μαθητές/μαθήτριες ή ομάδες μαθητών και μαθητριών του σχολείου, έπειτα από έγγραφη συναίνεση των γονέων/εχόντων την επιμέλεια και σχετική απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/Διδασκουσών.

γ) Στο εξωτερικό για συμμετοχή σε Διεθνείς Σχολικές Αθλητικές Δραστηριότητες και Αγώνες με απόφαση της Διεύθυνσης Φυσικής Αγωγής του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., ύστερα από εισήγηση της Κεντρικής Οργανωτικής Επιτροπής Σχολικών Αθλητικών Δραστηριοτήτων (Κ.Ο.Ε.Σ.Α.Δ.).

Για τις ανωτέρω μετακινήσεις, εντός ή εκτός ορίων της οικείας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, ισχύουν τα οριζόμενα στην 190677/Δ5/2016 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 3754/ τ.Β'/21-11-2016) με θέμα: «Αθλητικές Δραστηριότητες σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Άρθρο 15

Επισκέψεις στη Βουλή των Ελλήνων

1. Κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους είναι δυνατό να πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές επισκέψεις στη Βουλή των Ελλήνων των σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, τις οποίες οργανώνει το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, ύστερα από την έγκριση του προγράμματος από το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. και την υποβολή σχετικής αίτησης του σχολείου.
2. Κάθε σχολική μονάδα δικαιούται να υλοποιήσει επίσκεψη στη Βουλή των Ελλήνων άπαξ κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους, η οποία αφορά στους μαθητές/τριες συγκεκριμένων τάξεων όπως ορίζει το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία.
3. Η μετακίνηση των μαθητών/τριών στη Βουλή των Ελλήνων γίνεται κατά τάξη ή κατά τμήμα. Για τις επισκέψεις στη Βουλή των Ελλήνων απαιτείται η συμμετοχή του 50% των μαθητών /τριών της τάξης ή του τμήματος.
4. Οι επισκέψεις στη Βουλή των Ελλήνων πραγματοποιούνται από την έναρξη του διδακτικού έτους έως και δέκα (10) ημέρες πριν από τη λήξη των μαθημάτων.
5. Οι επισκέψεις στη Βουλή των Ελλήνων, μπορούν να περιλαμβάνουν για την ηπειρωτική χώρα: έως μία (1) διανυκτέρευση για αποστάσεις μέχρι 300 χλμ, έως δύο (2) διανυκτερεύσεις για αποστάσεις από 301 χλμ έως 500 χλμ και έως τρεις (3) διανυκτερεύσεις για αποστάσεις από 500 χλμ και πάνω. Για τις νησιωτικές περιοχές της χώρας, μπορούν να περιλαμβάνουν έως τρεις (3) διανυκτερεύσεις. Στις ημέρες μετακίνησης δεν συνυπολογίζονται οι διανυκτερεύσεις κατά τη διάρκεια της μετακίνησης των μαθητών/τριών με πλοίο, στην περίπτωση που αυτά εκτελούν αποκλειστικά και μόνο βραδινά δρομολόγια.
6. Για μετακινήσεις χωρίς διανυκτέρευση, ως συνοδοί ορίζονται οι υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί της τάξης ή του τμήματος και ένας εξ αυτών ορίζεται υπεύθυνος της επίσκεψης.

7. Για μετακινήσεις με διανυκτέρευση/σεις, ως συνοδοί ορίζονται οι εκπαιδευτικοί της τάξης, ενώ υπεύθυνος της επίσκεψης ορίζεται ο/η Διευθυντής/ντρια ή ο/η Υποδιευθυντής/ντρια της σχολικής μονάδας. Σε περίπτωση κωλύματος, υπεύθυνος της επίσκεψης ορίζεται άλλος μόνιμος εκπαιδευτικός της σχολικής μονάδας, με αιτιολογημένη απόφαση του/της Διευθυντή/Διευθύντριας. Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση κατά την οποία μόνιμος εκπαιδευτικός ο/η υπεύθυνος/η της επίσκεψης δύναται να είναι αναπληρωτής/τρια εκπαιδευτικός πλήρους ωραρίου. Σε κάθε περίπτωση οι συνοδοί εκπαιδευτικοί δεν μπορούν να είναι λιγότεροι από $n+1$ (όπου n ο αριθμός των τμημάτων της τάξης που μετακινείται).
8. Στο πρόγραμμα της επίσκεψης μαθητών/τριών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, δύνανται να συμμετάσχουν και γονείς/ο-η έχων-έχουσα την επιμέλεια των μαθητών/τριών, με δική τους δαπάνη, μετά από απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων, οι οποίοι όμως δεν συνοδεύουν τους μαθητές/τριες μέσα στο κτίριο της Βουλής. Σε κάθε περίπτωση, την ευθύνη για την εφαρμογή του προγράμματος και την επιτήρηση των μαθητών/τριών την έχουν οι εκπαιδευτικοί και όχι οι γονείς/ο-η έχων-έχουσα την επιμέλεια.
Στους/στις μαθητές/τριες της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης που δεν συμμετέχουν στην εν λόγω δράση καταχωρίζεται μία δικαιολογημένη απουσία ανά ημέρα επίσκεψης.
9. Στους/στις μαθητές/τριες της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που δεν συμμετέχουν στην εν λόγω δράση καταχωρίζονται δικαιολογημένες απουσίες, όσες και οι ώρες διδασκαλίες που αντιστοιχούν σύμφωνα με το Εβδομαδιαίο Ωρολόγιο Πρόγραμμα.
10. Σχετικά με τη συμμετοχή των μαθητών/τριών των τάξεων Δημοτικών Σχολείων της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Αττικής για να παρακολουθήσουν το βιωματικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Εργαστήρι Δημοκρατίας», που παρουσιάζεται από το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, η μετακίνηση των σχολικών μονάδων εγκρίνεται κατά τμήμα. Η συμμετοχή στο ανωτέρω βιωματικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα πραγματοποιείται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων, ο οποίος συντάσσει σχετικό πρακτικό όπου αναφέρονται ο χρόνος πραγματοποίησης της επίσκεψης, το μέσο μεταφοράς, ο/η/οι εκπαιδευτικός/κοί που θα συνοδεύουν τους/τις μαθητές/τριες, ο/η υπεύθυνος/νη του τμήματος ο/η οποίος/α ορίζεται και ως υπεύθυνος/νη επίσκεψης. Αντίγραφο του πρακτικού υποβάλλεται εντός δύο (2) εργάσιμων ημερών από την ημέρα λήψης της απόφασης του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών και τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν την πραγματοποίηση της μετακίνησης στην οικεία Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για ενημέρωση. Για τη συμμετοχή των μαθητών/τριών απαιτείται η έγγραφη συναίνεση του γονέα/του/της έχοντος/έχουσας την επιμέλειά τους. Το σχολείο οφείλει να ενημερώνει για τις διδακτικές επισκέψεις τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν τα ως άνω πρόσωπα, τα οποία με υπεύθυνη δήλωσή τους παρέχουν τη συναίνεσή τους ή δηλώνουν τη διαφωνία τους για τη συμμετοχή των παιδιών τους στη δράση. Οι μαθητές/τριες που δεν παίρνουν μέρος στην εν λόγω δράση δεν προσέρχονται στο σχολείο ή αποχωρούν από αυτό είτε κατά μόνος είτε με συνοδεία των γονέων τους/τους έχοντος/έχουσας την επιμέλεια και καταχωρίζεται μία δικαιολογημένη απουσία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Οργάνωση και υλοποίηση εκπαιδευτικών εκδρομών

Άρθρο16

Ετήσιος Προγραμματισμός Εκδρομών

1. Οι εκπαιδευτικές εκδρομές οργανώνονται από το σχολείο με ευθύνη του/της Διευθυντή/ντριας, σε συνεργασία με τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών και την Επιτροπή Οργάνωσης και Υλοποίησης Εκπαιδευτικών Εκδρομών και Μετακινήσεων, του άρθρου 19.Ενδείκνυται να προγραμματίζονται κατά το δυνατόν παράλληλα με άλλες μετακινήσεις, ώστε να μη διαταράσσεται για μεγάλο χρονικό διάστημα η ομαλή διδακτική διαδικασία και η εύρυθμη λειτουργία της σχολικής μονάδας.
2. Στην αρχή της σχολικής χρονιάς και στο πλαίσιο του προγραμματισμού του εκπαιδευτικού έργου της σχολικής μονάδας καταρτίζεται ετήσιος ενδεικτικός προγραμματισμός εκπαιδευτικών εκδρομών ή τετραμηνιαίος προγραμματισμός εκπαιδευτικών εκδρομών, ο οποίος καταγράφεται στο Πρακτικό του Συλλόγου Διδασκόντων και αναρτάται στην ιστοσελίδα του σχολείου. Η τοποθεσία και η ακριβής ημερομηνία πραγματοποίησης των εκπαιδευτικών εκδρομών μπορούν να διαφοροποιηθούν σε σχέση με τον αρχικό προγραμματισμό, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των χώρων επίσκεψης, τις καιρικές συνθήκες ή εάν συντρέχουν λόγοι που σχετίζονται με τη λειτουργία του σχολείου ή εάν υπάρχει αναδιατύπωση μιας πρότασης από τους/τις εμπλεκόμενους/ες εκπαιδευτικούς. Ο ετήσιος ή τετραμηνιαίος προγραμματισμός υποβάλλεται για ενημέρωση στον/στη Σύμβουλο Εκπαίδευσης που έχει την παιδαγωγική ευθύνη, ο/η οποίος/α διατυπώνει τις δικές του/της παρατηρήσεις και προτάσεις, οι οποίες είναι δεσμευτικές για τη σχολική μονάδα.
Ειδικά, για τις ΣΜΕΑΕ Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, το σύνολο των σχολικών περιπάτων, των ολιγόωρων διδακτικών επισκέψεων, των εκπαιδευτικών επισκέψεων και των εκπαιδευτικών εκδρομών θεωρείται ενιαίο και δύναται να ανακατανέμεται και να ορίζεται κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, με κύριο κριτήριο τη βέλτιστη κάλυψη των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών/τριών.

Άρθρο 17

Λήψη Απόφασης Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών

1. Για κάθε εκπαιδευτική εκδρομή μαθητών/τριών απαιτείται απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών της σχολικής μονάδας που πραγματοποιεί τη μετακίνηση με αιτιολόγηση του σκοπού και της επιλογής του τόπου προορισμού. Με εξαίρεση την περίπτωση του σχολικού περιπάτου χωρίς μεταφορικό μέσο, η ως άνω απόφαση λαμβάνεται τριάντα (30) τουλάχιστον ημέρες πριν από την πραγματοποίηση των πολυήμερων εκδρομών και μετακινήσεων και δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από την πραγματοποίηση των ημερήσιων εκπαιδευτικών εκδρομών. Σε περίπτωση κατά την οποία εκφράζεται τεκμηριωμένη ένσταση για την υλοποίηση της εκπαιδευτικής εκδρομής από μέλη του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, ο/η Διευθυντής/ντρια της σχολικής μονάδας στο ίδιο πρακτικό αιτιολογεί το σκεπτικό της πραγματοποίησής της. Ειδικά για τις ΣΜΕΑΕ απαιτείται η αιτιολογημένη λήψη απόφασης του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών για όλες τις περιπτώσεις μετακινήσεων μαθητών/τριών.
2. Με την απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών ορίζονται απαραίτητως:

i. Ο αρχηγός της εκπαιδευτικής εκδρομής και ο αναπληρωματικός του, οι οποίοι πρέπει να είναι μόνιμοι εκπαιδευτικοί. Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση που δεν υπάρχει μόνιμος εκπαιδευτικός, ο αρχηγός της εκπαιδευτικής εκδρομής ή/και ο αναπληρωματικός του δύναται να είναι αναπληρωτές εκπαιδευτικοί πλήρους ωραρίου.

ii. Οι συνοδοί της εκπαιδευτικής εκδρομής και μετακίνησης, οι οποίοι είναι εκπαιδευτικοί της Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης πλην των αναπληρωτών εκπαιδευτικών μειωμένου ωραρίου και ωρομισθίων και σε αναλογία α) για τη Δευτεροβάθμια ένας/μία (1) συνοδός εκπαιδευτικός ανά είκοσι πέντε (25) μαθητές/τριες για μετακινήσεις στο εσωτερικό και ένας/μία (1) συνοδός εκπαιδευτικός ανά είκοσι (20) μαθητές/τριες για μετακινήσεις στο εξωτερικό, σε κάθε περίπτωση εκτός του αρχηγού και β) για την Πρωτοβάθμια, σε περίπτωση που προβλέπεται διανυκτέρευση δύο (2) συνοδοί εκπαιδευτικοί για ομάδα έως 25 μαθητών/τριών, τρεις (3) συνοδοί εκπαιδευτικοί για ομάδες 26 έως 50 μαθητών/τριών, τέσσερις (4) συνοδοί-εκπαιδευτικοί για ομάδες 51 έως 75 μαθητών/τριών. Σε περίπτωση που δεν προβλέπεται διανυκτέρευση, θα πρέπει, στην Πρωτοβάθμια, να τηρείται η αναλογία τουλάχιστον ένας/μία (1) εκπαιδευτικός ανά είκοσι πέντε (25) μαθητές/τριες και ένας/μία (1) επιπλέον εκπαιδευτικός.

Επίσης, ορίζονται τουλάχιστον δύο (2) εκπαιδευτικοί ως αναπληρωματικοί των συνοδών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι οποίες θα πρέπει να αιτιολογούνται πλήρως, και εφόσον ο Σύλλογος Διδασκόντων/ουσών το κρίνει απαραίτητο, μπορούν να συνοδεύουν εκδρομή μέχρι και δύο (2) επιπλέον εκπαιδευτικοί. Ειδικά για τις ΣΜΕΑΕ, ορίζεται κατ' ελάχιστον ανά τμήμα ένας/μία (1) συνοδός, εκτός κι αν οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών/τριών απαιτούν μεγαλύτερο αριθμό συνοδών.

Ο αρχηγός της εκπαιδευτικής εκδρομής, καθώς και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί, θα πρέπει να ανήκουν στον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών του σχολείου που πραγματοποιεί την εκδρομή, ενώ προηγούνται οι διδάσκοντες/ουσες στην αντίστοιχη τάξη.

Στην περίπτωση μετακινήσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων, ομίλων ή δράσεων ενεργού πολίτη, οι συνοδοί εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι οπωσδήποτε μέλη της παιδαγωγικής ομάδας, εκτός εάν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας, οπότε μπορεί να συνοδεύσει και εκπαιδευτικός που δεν συμμετέχει στην παιδαγωγική ομάδα.

Η συνοδεία μαθητών/τριών σε διασχολικές ομάδες και επιστημονικές ολυμπιάδες δύναται να γίνεται από εκπαιδευτικούς που υπηρετούν σε άλλο σχολείο και σε περιπτώσεις συμμετοχής σε διεθνείς διαγωνισμούς δύναται να επικουρούνται από μέλη του Δ.Σ. της αρμόδιας Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης ανάλογα με τις ανάγκες του σκοπού της εκπαιδευτικής μετακίνησης, λαμβανομένων υπόψη των αναφερόμενων στην παρ. 9 του άρθρου 13.

iii. Η ημερομηνία αναχώρησης και επιστροφής.

iv. Ο τόπος όπου θα πραγματοποιηθεί η εκπαιδευτική εκδρομή.

v. Το αναλυτικό πρόγραμμα της εκπαιδευτικής εκδρομής, το οποίο πρέπει να τηρείται απαρέγκλιτα, για να επιτυγχάνεται τόσο ο σκοπός της, που είναι εκπαιδευτικός και μορφωτικός, όσο και η ασφαλής μετακίνηση των μαθητών/τριών. Στο αναλυτικό πρόγραμμα θα πρέπει υποχρεωτικά να αναγράφονται οι ακριβείς ώρες αναχώρησης και άφιξης στον προορισμό, τα μεταφορικά μέσα που θα χρησιμοποιηθούν κατά τη μετακίνηση, οι αριθμοί πτήσεων για αεροπορικές μετακινήσεις, τα ακτοπλοϊκά δρομολόγια για θαλάσσιες μετακινήσεις καθώς και το ημερήσιο πρόγραμμα δραστηριοτήτων και μετακινήσεων στον τόπο προορισμού, ξεχωριστά για κάθε ημέρα.

vi. Στις περιπτώσεις μετακινήσεων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο εγκεκριμένων προγραμμάτων ή εκπαιδευτικών ομίλων, στο πρακτικό αναγράφεται απαραίτητως η απόφαση έγκρισης του προγράμματος ή του ομίλου.

- vii. Τα ονόματα των μαθητών/τριών που συμμετέχουν, για τις μετακινήσεις των περιπτώσεων που εμπíπτουν στις εκπαιδευτικές επισκέψεις, καθώς και στις μετακινήσεις μαθητών/τριών για συμμετοχή σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες και εκπαιδευτικούς διαγωνισμούς, μαθητικά συνέδρια, ημερίδες και λοιπές εκπαιδευτικές εκδηλώσεις, στο πλαίσιο εθνικών, ευρωπαϊκών ή/και διεθνών δράσεων.
3. Με αιτιολογημένη απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών του σχολείου είναι δυνατό να συμμετέχουν στην εκπαιδευτική εκδρομή έως και δύο (2) μέλη του Συλλόγου των Γονέων και Κηδεμόνων, με δική τους δαπάνη, χωρίς σ' αυτή την περίπτωση να μειώνεται ο αριθμός των συνοδών εκπαιδευτικών. Ειδικά για τις ΣΜΕΑΕ ο αριθμός των μελών του Συλλόγου των Γονέων και Κηδεμόνων δύναται να είναι μεγαλύτερος των δύο (2) με αιτιολογημένη απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών του σχολείου, με δική τους δαπάνη, χωρίς σ' αυτή την περίπτωση να μειώνεται ο αριθμός των συνοδών εκπαιδευτικών.
 4. Επιπλέον, με αιτιολογημένη απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών των Γυμνασίων, ΓΕ.Λ., ΕΠΑ.Λ. και ΣΜΕΑΕ είναι δυνατόν μαθητής/τρια με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες να συμμετέχει σε εκπαιδευτική εκδρομή και μετακίνηση με συνοδεία ενήλικου συγγενικού ή άλλου ενήλικου προσώπου που εισηγείται και διαθέτει η οικογένεια με δική της δαπάνη.
 5. Απαγορεύεται αυστηρά σε οποιοδήποτε άλλο άτομο, πλην των ρητά αναφερόμενων στην πράξη του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, με οικονομική ή χωρίς οικονομική επιβάρυνση, να συμμετέχει σε σχολική εκπαιδευτική εκδρομή και μετακίνηση.

Άρθρο 18

Συμπράξεις Σχολικών Μονάδων

1. Σχολεία με μικρό αριθμό μαθητών/τριών είναι δυνατό να πραγματοποιούν πολυήμερες εκπαιδευτικές εκδρομές στο εσωτερικό ή εξωτερικό, μετά από σύμπραξη-συνεργασία με άλλα σχολεία της ίδιας ή άλλης Διεύθυνσης (ακόμη και διαφορετικών Περιφερειακών Διευθύνσεων Εκπαίδευσης) μετά από ενημέρωση των οικείων Διευθυντών/ντριών Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.
2. Αρχηγός ορίζεται ο/η εκπαιδευτικός του σχολείου με τους/τις περισσότερους/ες συμμετέχοντες/ουσες μαθητές/τριες. Η έγκριση δίνεται από τον/τη Διευθυντή/ντρια Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της σχολικής μονάδας με τους/τις περισσότερους/ες συμμετέχοντες/ουσες μαθητές/τριες, κατόπιν θετικής εισήγησης των εμπλεκόμενων Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Άρθρο 19

Επιτροπή οργάνωσης και υλοποίησης εκπαιδευτικών εκδρομών

Σε όλες τις σχολικές μονάδες, με εξαίρεση τα ολιγοθέσια σχολεία, κατά την έναρξη του σχολικού έτους και το αργότερο μέσα στο πρώτο δεκαήμερο από την ημέρα έναρξης των μαθημάτων, ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια ορίζει με Πράξη του/της τριμελή επιτροπή, η οποία έχει την ευθύνη του προγραμματισμού της υλοποίησης και του συντονισμού όλων των εκπαιδευτικών εκδρομών και επισκέψεων που απαιτούν μετακίνηση με μέσο μεταφοράς, κατά τη διάρκεια όλου του τρέχοντος σχολικού έτους. Στην τριμελή επιτροπή συμμετέχει απαραίτητα ο/η Διευθυντής/ντρια ή Προϊστάμενος/η ή ο Υποδιευθυντής/Υποδιευθύντρια, ως Πρόεδρος, καθώς και δύο μόνιμοι εκπαιδευτικοί του σχολείου ως μέλη. Κατ' εξαίρεση, με αιτιολογημένη απόφαση του/της Διευθυντή/ντριας ή Προϊσταμένου/ης, μέλος της επιτροπής δύναται να είναι αναπληρωτής/τρια εκπαιδευτικός πλήρους ωραρίου. Η τριμελής επιτροπή συνεργάζεται με τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων και, ειδικά στη Δευτεροβάθμια

Εκπαίδευση, και με το 15μελές Μαθητικό Συμβούλιο. Τόσο ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων όσο και το 15μελές Μαθητικό Συμβούλιο μπορούν να διατυπώνουν τις παρατηρήσεις ή προτάσεις τους, οι οποίες δεν είναι δεσμευτικές. Η επιτροπή έχει, μεταξύ άλλων, την σύνταξη του κανονισμού εκπαιδευτικών εκδρομών του σχολείου, την ευθύνη για την οργάνωση των εκπαιδευτικών εκδρομών, επισκέψεων και περιπάτων, την αναζήτηση και εύρεση μεταφορικών μέσων, την προκήρυξη και ανάρτηση όλων των σχετικών διαγωνισμών που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις και την ανάρτηση διαγωνισμών και αποφάσεων στην ιστοσελίδα της σχολικής μονάδας και της αρμόδιας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης.

Άρθρο 20

Διαδικασίες επιλογής μεταφορικού μέσου μετακίνησης χωρίς διανυκτέρευση

1. Εφόσον πρόκειται για ημερήσια μετακίνηση των μαθητών/τριών, η επιτροπή οργάνωσης και υλοποίησης εκπαιδευτικών εκδρομών λαμβάνει τουλάχιστον τρεις (3) προσφορές για την επιλογή του μεταφορικού μέσου. Η επιλογή της πλέον συμφέρουσας προσφοράς, με κριτήρια οικονομικά αλλά και ποιοτικά, γίνεται με απόφαση του του Συλλόγου Διδασκόντων
2. Σε περίπτωση συμμετοχής στην εκπαιδευτική εκδρομή μαθητή/τριας με αναπηρία, τίθεται ως προϋπόθεση η επιλογή μεταφορικού μέσου με ειδική πρόσβαση.

Άρθρο 21

Διαδικασίες επιλογής προσφοράς για εκπαιδευτικές εκδρομές με διανυκτέρευση

1. Για τις προγραμματιζόμενες εκπαιδευτικές εκδρομές, με διανυκτέρευση, ο/η Διευθυντής/ντρια του σχολείου, προκηρύσσει στην ιστοσελίδα της αρμόδιας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, στην οποία υποχρεωτικά αναγράφονται:
 - α) ο/οι προορισμός/οί,
 - β) η διάρκεια της μετακίνησης καθώς και ο προβλεπόμενος αριθμός συμμετεχόντων/ουσών,
 - γ) μεταφορικό/ά μέσο/α και τυχόν πρόσθετες προδιαγραφές, όπως π.χ. σε περίπτωση συμμετοχής μαθητή/τριας με αναπηρία
 - δ) «κατηγορία» καταλύματος,
 - ε) λοιπές υπηρεσίες (παρακολούθηση εκδηλώσεων, επίσκεψη χώρων, ξενάγηση κ.λπ.).
2. Για να εξεταστεί από την επιτροπή η προσφορά ενός ταξιδιωτικού γραφείου, αυτό θα πρέπει να πληροί τις παρακάτω προϋποθέσεις:
 - α) να λειτουργεί νόμιμα και να έχει εμπειρία στην οργάνωση, διαχείριση ταξιδιών και κρατήσεων ξενοδοχείων,
 - β) να διαθέτει άδεια γενικού τουρισμού ή άλλη ισοδύναμη άδεια ή άλλη άδεια ισχύουσα κατά τον χρόνο δημοσίευσης της πρόσκλησης,
 - γ) να μη συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού του, όπως προβλέπονται στη παράγραφο 1 του άρθρου 73 του Ν. 4412/2016 (Α' 147),
 - δ) να μην τελεί υπό πτώχευση ή να μην έχει υπαχθεί σε διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης ή να μην τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο ή να μην έχει υπαχθεί σε διάδικασια πτωχευτικού συμβιβασμού ή να μην έχει αναστείλει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες ή να μην έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης και δεν τηρεί τους όρους αυτής ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία, προβλεπόμενη σε εθνικές διατάξεις νόμου,

- ε) να μην εκπροσωπείται από άτομο που έχει καταδικαστεί με αμετάκλητη απόφαση για αδίκημα σχετικό με την επαγγελματική του διαγωγή,
- στ) να έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του εκ της φορολογικής και κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας,
- ζ) να μη συντρέχει στο πρόσωπο του υπευθύνου του και στο προσωπικό που θα συμμετάσχει στη μετακίνηση η περίπτωση δ' του άρθρου 14 του Ν. 4995/2022 (Α' 216),
- η) να έχει υποχρεωτική Ασφάλιση Επαγγελματικής Αστικής Ευθύνης Διοργανωτή Ταξιδιών/Ταξιδιωτικού- Τουριστικού Γραφείου.
3. Για την απόδειξη της συνδρομής ή μη των κριτηρίων συμμετοχής εκ μέρους των υποψηφίων υποβάλλεται από τούτους κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς τους υπεύθυνη δήλωση μέσω του gov.gr που υπογράφεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο αυτών περί του ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπο τους και στο πρόσωπο των ατόμων που θα διαθέσουν για την εκτέλεση της σύμβασης οι λόγοι αποκλεισμού των στοιχείων γ, δ, ε, στ και ζ καθώς και προσκομίζουν αντίγραφο γενικής ή άλλης ισχύουσας ή ισοδύναμης άδειας τουρισμού καθώς και τα απαραίτητα νομιμοποιητικά έγγραφα νόμιμης σύστασης και εκπροσώπησης τους όπως και αντίγραφο της ασφάλισης επαγγελματικής αστικής ευθύνης της περίπτωσης η' ανωτέρω.
 4. Συνιστάται στα σχολεία να ζητούν και την πρόσθετη προαιρετική ασφάλιση, που καλύπτει τα έξοδα σε περίπτωση ατυχήματος ή ασθένειας. Για τις παραπάνω υπηρεσίες πρέπει να ζητείται η τελική συνολική τιμή του οργανωμένου ταξιδιού, αλλά και η επιβάρυνση ανά μαθητή/μαθήτρια.
 5. Η προσφορά του τουριστικού γραφείου θα πρέπει να κάνει ρητή αναφορά στην κατηγορία του καταλύματος που προτείνει.
 6. Οι προσφορές πρέπει να είναι απολύτως ποσοτικά και ποιοτικά συγκρίσιμες προκειμένου να διασφαλίζεται η επιλογή της πλέον συμφέρουσας.
 7. Για την ανάθεση της σύμβασης οι υποψήφιοι υποβάλλουν προσφορά που περιλαμβάνει σε χωριστούς υποφάκελους την τεχνική και οικονομική προσφορά τους αντιστοίχως. Οι προσφορές, που θα πρέπει να είναι τουλάχιστον τρεις (3), κατατίθενται κλειστές στο σχολείο ή κλειδωμένες ηλεκτρονικά/ με κωδικό ανάγνωσης στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο του σχολείου. Οι τιμές αναφέρονται αποκλειστικά και επί ποινή αποκλεισμού της προσφοράς μόνο στον υποφάκελο της οικονομικής προσφοράς. Στον υποφάκελο της τεχνικής προσφοράς θα περιλαμβάνεται αναλυτική περιγραφή του προγράμματος της μετακίνησης, του τρόπου και μέσων μετακίνησης, της κατηγορίας του προτεινόμενου καταλύματος και των παρεχόμενων υπηρεσιών καθώς και της προτεινόμενης προαιρετικής ασφάλισης που να καλύπτει τυχόν έξοδα σε περίπτωση ατυχήματος ή ασθένειας των συμμετεχόντων στη μετακίνηση. Στον υποφάκελο οικονομικής προσφοράς περιλαμβάνεται ολογράφως και αριθμητικώς σε ευρώ η τελική συνολική προσφερόμενη τιμή, με και χωρίς ΦΠΑ, συμπεριλαμβανομένων τυχόν προβλεπόμενων κρατήσεων ή άλλων εξόδων. Στον ίδιο υποφάκελο περιλαμβάνεται και ανάλυση σε επιβάρυνση ανά μαθητή/τρια. Βασικό κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, αλλά λαμβάνονται υπόψη και ποιοτικά χαρακτηριστικά.
 8. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για εύρεση ταξιδιωτικού πρακτορείου αναρτάται στην ιστοσελίδα της αρμόδιας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν την ημερομηνία λήξης υποβολής των προσφορών. Σε περίπτωση που δεν έχουν αποσταλεί τουλάχιστον τρεις (3) προσφορές μέχρι την ημερομηνία και ώρα που έχει ορισθεί, σύμφωνα με την προκήρυξη, ο διαγωνισμός επαναπροκηρύσσεται με νέα καταληκτική ημερομηνία. Σε περίπτωση που και πάλι δεν υπάρξουν τρεις (3) προσφορές, η επιτροπή επιλέγει μεταξύ των προσφορών που

ενδεχομένως υποβλήθηκαν ή, εάν δεν έχουν υποβληθεί, απευθύνεται σε συγκεκριμένο τουριστικό γραφείο, αφού ενημερωθεί η οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης με σχετικό πρακτικό.

9. Για την αξιολόγηση των προσφορών και την επιλογή της πλέον συμφέρουσας προσφοράς συγκροτείται Επιτροπή, με Πράξη του/της Διευθυντή/ντριας του σχολείου, η οποία αποτελείται από τον/την ίδιο/α, ως πρόεδρο, δύο (2) συνοδούς-εκπαιδευτικούς, οι οποίοι ορίζονται από τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών, δύο (2) εκπροσώπους του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, εφόσον λειτουργεί τέτοιος Σύλλογος, οι οποίοι εκπροσωπούνται με μία (1) ψήφο, καθώς και από δύο (2) εκπροσώπους του 15/μελούς Μαθητικού Συμβουλίου ή/και των 5/μελών Συμβουλίων των Μαθητικών Κοινοτήτων που θα λάβουν μέρος στην εκδρομή, χωρίς δικαίωμα ψήφου. Η Επιτροπή έχει την αρμοδιότητα και ευθύνη επιλογής του τουριστικού γραφείου που θα πραγματοποιήσει την εκδρομή. Η επιλογή του τουριστικού γραφείου καταγράφεται στο πρακτικό που συντάσσεται και στο οποίο αναφέρονται με σαφήνεια τα κριτήρια επιλογής. Το πρακτικό, αναρτάται αυθημερόν στην ιστοσελίδα του σχολείου. Από την επομένη ημέρα της ανάρτησης του πρακτικού, δύναται να υποβληθεί ένσταση εντός προθεσμίας τριών (3) ημερών.
10. Μετά την αξιολόγηση των προσφορών και την εξέταση τυχόν υποβληθεισών ενστάσεων, γίνεται η τελική επιλογή του τουριστικού γραφείου και το σχολείο συντάσσει σύμβαση οργανωμένου ταξιδιού (ιδιωτικό συμφωνητικό), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, που υπογράφεται από τα συμβαλλόμενα μέρη. Επισημαίνεται ότι μετά την κατακύρωση της προσφοράς στο τουριστικό γραφείο δεν μπορεί να γίνει καμία αλλαγή στους όρους της σύμβασης και στις συμφωνημένες υπηρεσίες. Στη σύμβαση περιλαμβάνονται απαραίτητως τα εξής:
- i. Το αναλυτικό πρόγραμμα της εκδρομής μετακίνησης.
 - ii. Το όνομα του ξενοδοχείου, η κατηγορία του, ο αριθμός δωματίων και κλινών και οι παρεχόμενες από αυτό υπηρεσίες.
 - iii. Η Ασφάλεια Επαγγελματικής Αστικής Ευθύνης του τουριστικού γραφείου.
 - iv. Το συνολικό κόστος της εκδρομής και κόστος ανά μαθητή/τρια και τους όρους πληρωμής του κόστους συμμετοχής ανά μαθητή/τρια.
 - v. Τους Γενικούς Όρους συμμετοχής στην εκδρομή.
11. Για την υπογραφή της σύμβασης οργανωμένου ταξιδιού/ιδιωτικού συμφωνητικού ο/η υποψήφιος/α ανάδοχος προσκομίζει τα κάτωθι δικαιολογητικά έκδοσης τελευταίου τριμήνου πριν την υποβολή τους:
- α. πιστοποιητικό περί μη πτώχευσης, μη κήρυξης σε κατάσταση πτώχευσης ή άλλης ανάλογης κατάστασης
 - β. πιστοποιητικό περί μη θέσεως σε εκκαθάριση ή αναγκαστικής διαχείρισης από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο ή μη θέσεως σε διαδικασία πτωχευτικού συμβιβασμού ή αναστολής επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ή υπαγωγής σε διαδικασία εξυγίανσης ή οιασδήποτε άλλης κατάστασης,
 - γ. απόσπασμα ποινικού μητρώου, συμπεριλαμβανομένου του ποινικού μητρώου της περίπτωσης δ του άρθρου 14 του Ν. 4995/2022,
 - δ. αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας,
 - ε. αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας,
 - στ. υποχρεωτική Ασφάλιση Επαγγελματικής Αστικής Ευθύνης Διοργανωτή Ταξιδιών/ Ταξιδιωτικού-Τουριστικού Γραφείου, καθώς και πρόσθετη ασφάλιση κάλυψης εξόδων σε περίπτωση ατυχήματος ή ασθένειας.

12. Επισημαίνεται ότι από την παραπάνω διαδικασία προκήρυξης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, αξιολόγησης και επιλογής προσφοράς εξαιρούνται: α. οι ομάδες έως δέκα (10) ατόμων, συνυπολογίζοντας τους εκπαιδευτικούς συνοδούς και β. οι εκδρομές-εκπαιδευτικές μετακινήσεις για τις οποίες η έκδοση εισιτηρίων ή/και η εξασφάλιση της διαμονής γίνεται από άλλους ευρωπαϊκούς ή διεθνείς φορείς ή σε περίπτωση βράβευσης από τον φορέα διεξαγωγής του διαγωνισμού. Για τις διασχολικές ομάδες, στις οποίες ανά σχολείο μετακινούνται πλέον των 10 ατόμων, συμπεριλαμβανομένων και των εκπαιδευτικών, θα πρέπει η διαδικασία προκήρυξης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, αξιολόγησης και επιλογής προσφοράς να γίνει όπως περιγράφεται στο παρόν άρθρο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

Μέτρα και Υποχρεώσεις για τη διασφάλιση του παιδαγωγικού χαρακτήρα και της ασφαλούς διενέργειας των εκπαιδευτικών εκδρομών

Άρθρο 22

Διδακτική και παιδαγωγική αξιοποίηση των εκπαιδευτικών εκδρομών, επισκέψεων και μετακινήσεων

1. Ο/Η εκπαιδευτικός που προτείνει και υλοποιεί μια διδακτική επίσκεψη υποχρεούται, εκτός από την εισήγησή του προς τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών, να εκπονήσει σχετική πρόταση εκπαιδευτικής αξιοποίησης της επίσκεψης με Φύλλο Εργασίας, το οποίο μοιράζεται στους μαθητές/τριες πριν ή μετά την επίσκεψη, με στόχο την εμπλοκή και ενεργή συμμετοχή τους. Συνιστάται το Φύλλο Εργασίας να αναρτάται στην ιστοσελίδα του σχολείου.
2. Για κάθε μονοήμερη ή πολυήμερη εκπαιδευτική εκδρομή, προτείνεται από τον/την αρχηγό της εκδρομής και αποφασίζεται από τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών το πρόγραμμα της εκδρομής με λεπτομερείς αναφορές στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, δράσεις και μορφωτικές επισκέψεις. Στο πλαίσιο αυτό, εκπονείται και αναρτάται στην ιστοσελίδα της σχολικής μονάδας σχετική διδακτική πρόταση, συνολική ή ανά τάξη (Στόχοι, Φύλλο/α Εργασίας κ.ά.).
3. Οι πολυήμερες εκπαιδευτικές εκδρομές, στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό, γίνονται υποχρεωτικά σε συνδυασμό με δύο (2) ημέρες αργίας ή σαββατοκύριακου, ώστε να μειώνονται οι ημέρες απώλειας διδακτικών ωρών.
4. Ειδικά για τις περιπτώσεις πολυήμερων εκπαιδευτικών εκδρομών, όπου προβλέπεται μετακίνηση στο εσωτερικό ή εξωτερικό, δεν επιτρέπεται, εντός του ίδιου σχολικού έτους, η συμμετοχή εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών περισσότερες από δύο (2) φορές. Οι ως άνω περιορισμοί δεν ισχύουν όταν πρόκειται για ευρωπαϊκά προγράμματα ή εκπαιδευτικά προγράμματα που διοργανώνονται από το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. ή τις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης.
5. Ειδικά, για τις περιπτώσεις πολυήμερων εκπαιδευτικών εκδρομών, όπου προβλέπεται μετακίνηση στο εσωτερικό ή εξωτερικό, επιτρέπεται η συμμετοχή ή του/της Διευθυντή/ντριας της σχολικής μονάδας ή ενός/μίας Υποδιευθυντή/ντριας και όχι και των δύο ταυτόχρονα, ώστε ένας/μία εκ των δύο να παραμένουν στο σχολείο εξασφαλίζοντας την εύρυθμη λειτουργία του.

Άρθρο 23

Κανόνες για την ασφάλεια και το κατάλληλο παιδαγωγικό κλίμα των εκπαιδευτικών περιπάτων, εκδρομών, επισκέψεων και μετακινήσεων

1. Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Σχολείου, καθώς και οι κανόνες σχολικής ζωής και πειθαρχίας που ισχύουν εντός σχολείου εξακολουθούν να είναι σε ισχύ καθ' όλη τη διάρκεια των εκπαιδευτικών εκδρομών, επισκέψεων και περιπάτων. Δεδομένου ότι, σε κάθε έξοδο από το σχολείο, οι μαθητές/τριες προβάλλουν τη δημόσια εικόνα του σχολείου, η συμπεριφορά τους θα πρέπει να βρίσκεται σε πλήρη εναρμόνιση με τους κανόνες του σχολείου. Ειδικά για τους μαθητές σχολείων της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, η μη τήρηση των ανωτέρω κανόνων καθώς και των υποχρεώσεων της παρούσας απόφασης, δύναται να οδηγήσει στην επιβολή παιδαγωγικών μέτρων που ορίζονται στο άρθρο 28 της υπ. αριθμ' 102791/ΓΔ4/10-09-2024 Υ.Α..
2. Απαγορεύεται η λήψη, αποθήκευση και ανάρτηση φωτογραφικού υλικού ή/και βίντεο των ατόμων που φωτογραφίζονται ή/και βιντεοσκοποούνται. Ειδικά, σε περίπτωση που διαπιστωθεί κατά τη διάρκεια εκπαιδευτικής εκδρομής, μετακίνησης ή περιπάτου ότι ο/η μαθητής/τρια μαγνητοφωνεί ή φωτογραφίζει ή βιντεοσκοπεί με οποιονδήποτε τρόπο εκπαιδευτικούς ή συμμαθητές/τριες του/της, τότε ο/η Αρχηγός ή ο/η συνοδός εκπαιδευτικός ζητά άμεσα από τον/τη μαθητή/τρια να απενεργοποιήσει τη συσκευή και να την παραδώσει. Σε αυτή την περίπτωση, η συσκευή παραδίδεται στον γονέα-κηδεμόνα του/της μαθητή/μαθήτριας, μετά το πέρας της εκπαιδευτικής εκδρομής, όπου γίνεται και ενημέρωση για ενδεχόμενα πειθαρχικά μέτρα ανάλογα με τη βαρύτητα του περιστατικού. Συγκεκριμένα, ο/η Αρχηγός οφείλει να αξιολογήσει παιδαγωγικά το περιστατικό και ανάλογα με τη βαρύτητά του, είτε να επιληφθεί ο/η ίδιος/α είτε να το παραπέμψει στον/στη Διευθυντή/Διευθύντρια. Ο/η Διευθυντής/ντρια επιλαμβάνεται ο/η ίδιος/α, ή παραπέμπει στο Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών, οι οποίοι αποφασίζουν κατά την κρίση τους με βάση τα γεγονότα και αφού συνεκτιμήσουν τις καταστάσεις./ ο τελευταίος υποχρεωτικά εφαρμόζει το παιδαγωγικό μέτρο της αποβολής από τα μαθήματα μέχρι πέντε (5) ημέρες. Σε περίπτωση που η μαγνητοφώνηση, φωτογράφιση ή βιντεοσκόπηση αφορά σε ιδιαιτέρως ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, τότε ο Σύλλογος Διδασκόντων/ουσών υποχρεούται να εφαρμόσει το παιδαγωγικό μέτρο της αλλαγής σχολικού περιβάλλοντος για τον/τη μαθητή/τρια που προέβη στις ανωτέρω ενέργειες.
3. Καθ' όλη τη διάρκεια των εκπαιδευτικών εκδρομών, επισκέψεων και περιπάτων, απαγορεύεται αυστηρά το κάπνισμα, καθώς και η κατανάλωση αλκοόλ και άλλων ουσιών, σύμφωνα με τον 3730/2008 (Α'262).
4. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς τους κανόνες που διέπουν την εκπαιδευτική εκδρομή, την επίσκεψη ή τον περίπατο, ο/η αρχηγός της εκδρομής μπορεί να λάβει οποιοδήποτε μέτρο θεωρήσει κατάλληλο, έχοντας το δικαίωμα να εξαιρέσει τον μαθητή/την μαθήτρια του/της οποίου/οποίας η συμπεριφορά θέτει σε κίνδυνο τον εαυτό του/της ή/και τους/τις άλλους/άλλες. Εάν ο/η αρχηγός της εκδρομής αποφασίσει, σε περίπτωση ακραίας σοβαρότητας του περιστατικού, την επιστροφή του μαθητή/της μαθήτριας στο σπίτι του/της, αυτό μπορεί να συμβεί υπό τον όρο ότι:
 - Η Διεύθυνση του σχολείου και η οικογένεια/οι γονείς-κηδεμόνες του μαθητή/της μαθήτριας έχουν ενημερωθεί πριν την υλοποίηση της απόφασης.
 - Έχουν γίνει οι απαραίτητες ρυθμίσεις για τη συνοδεία του μαθητή/της μαθήτριας από τον γονέα/κηδεμόνα.

Σε περίπτωση απόφασης για επιστροφή μαθητή/τριας, τα επιπρόσθετα έξοδα που προκύπτουν επιβαρύνουν τους γονείς/τον έχοντα/την έχουσα την επιμέλεια του/της μαθητή/της τριας. Η ως άνω υποχρέωση αναγράφεται στη σχετική Υπεύθυνη Δήλωση συναίνεσης συμμετοχής στην εκπαιδευτική εκδρομή που υπογράφουν οι γονείς/έχοντες την επιμέλεια του/της μαθητή/μαθήτριας.

Ειδικότερα για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, εάν το παράπτωμα είναι ιδιαίτερα σοβαρό, ο/η αρχηγός της εκδρομής καταθέτει αναφορά του περιστατικού στον/στη Διευθυντή/ντρια του σχολείου, ο οποίος/η οποία αναλαμβάνει ο ίδιος/η ίδια ή παραπέμπει το περιστατικό στο Σύλλογο Διδασκόντων/Διδασκουσών για τη λήψη παιδαγωγικών μέτρων κατά τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία (Β').

5. Με αιτιολογημένη απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων μετά από εισήγηση του/της Διευθυντή/ντριας της σχολικής μονάδας ή της πλειοψηφίας των συνοδών μιας εκπαιδευτικής εκδρομής/επίσκεψης/περιπάτου/ μετακίνησης, μαθητής/τρια που, κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, έχει δείξει με τη συμπεριφορά του/της ότι δεν συμμορφώνεται με τους κανόνες που διέπουν τη σχολική ζωή ή τις πάσης φύσεως δράσεις, εκδηλώσεις, αθλητικές δραστηριότητες, εκπαιδευτικές εκδρομές/επισκέψεις/μετακινήσεις που διοργανώνει το σχολείο, δύναται να αποκλειστεί από αυτές σωρευτικώς ή διαζευκτικώς, εντός του τρέχοντος σχολικού έτους.
6. Σε περίπτωση που έχει επιβληθεί στον/στη μαθητή/τρια το παιδαγωγικό μέτρο της αποβολής για τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες, είτε μεμονωμένα είτε αθροιστικά, των ημερών αποβολής που προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία (5 ημέρες), είτε μεμονωμένα είτε αθροιστικά, κατά τη διάρκεια του τρέχοντος διδακτικού έτους ή φοιτά στο σχολείο έπειτα από αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος, ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια δύναται να αποκλείσει τον/την συγκεκριμένο/η μαθητή/μαθήτρια από συμμετοχή σε εκδρομές, περιπάτους και εκδηλώσεις εκτός σχολικής μονάδας.
7. Ειδικά, για την ώρα επιστροφής στο κατάλυμα διαμονής των μαθητών/μαθητριών, αυτή ορίζεται για τους/τις μαθητές/μαθήτριες Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στις 23:00. Η ώρα επιστροφής στο κατάλυμα διαμονής δύναται να παραταθεί κατά μία (1) ώρα εφόσον υπάρχει σχετική συναίνεση των γονέων/ ασκούντων την επιμέλεια των μαθητών/τριών και αναφέρεται στην προβλεπόμενη ενυπόγραφη υπεύθυνη δήλωση. Κατά την επιστροφή στο κατάλυμα, ο αρχηγός και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί επιβλέπουν την τακτοποίηση των μαθητών/τριών στα δωμάτιά τους όπως αυτά έχουν ορισθεί.

Η εποπτεία των ανηλίκων μαθητών/τριών είναι ευθύνη του αρχηγού και των συνοδών εκπαιδευτικών της εκδρομής. Οι τελευταίοι/ες οφείλουν να λαμβάνουν τα αναγκαία και δυνατά μέτρα τόσο για την ασφάλειά των μαθητών/τριών όσο και για την αποτροπή πάσης φύσεως ζημιών ή βλάβης τρίτων εκ μέρους των εποπτευόμενων μαθητών/τριών. 8. Ως μέτρα εποπτείας των ανηλίκων μαθητών/τριών λογίζονται τα εξής: η σαφής περιγραφή του πλαισίου και των ορίων, η δέσμευση σε κανόνες, η ενημέρωση και γενικότερη πληροφόρηση ώστε να συμμορφώνεται με συγκεκριμένους τρόπους συμπεριφοράς και αποφυγής του κινδύνου, η καθοδήγηση σύμφωνα με την ηλικία των μαθητών/τριών, η επίβλεψη, η επίπληξη, ο έλεγχος, η προειδοποίηση, σαφείς εντολές, η αυστηρή νομοθεσία, η απαγόρευση ή η απαγόρευση στις συναναστροφές και σε τρόπους συμπεριφοράς, η στενή παρακολούθηση του ανηλίκου. Κατά την επιστροφή στο κατάλυμα, ο αρχηγός και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί επιβλέπουν την τακτοποίηση των μαθητών/τριών στα δωμάτιά τους όπως αυτά έχουν ορισθεί. Μετά τον τελικό έλεγχο, οι εκπαιδευτικοί δεν φέρουν ευθύνη για παραβίαση των κανόνων από μαθητή/τρια ή ομάδα μαθητών.

8. Σε περίπτωση που στο σχολείο φοιτά μαθητής/τρια με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ο/η οποίος/α υποστηρίζεται από Σχολικό Νοσηλεύτη/τρια ή

Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στην υπουργική απόφαση 88348/Δ3/30-05-2018 (ΦΕΚ 1585/τ. Β'/08-05-2018) «Καθήκοντα και αρμοδιότητες των κλάδων ΠΕ25 Σχολικών Νοσηλευτών και του κλάδου ΔΕ01 Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής εκπαίδευσης.». Σε περίπτωση που ο/η Σχολικός Νοσηλευτής/τρια ή το Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό υπηρετεί και σε άλλη σχολική μονάδα, εξετάζεται η δυνατότητα διάθεσής του για την/τις ημέρα/-ες της απουσίας του από αυτήν, στη σχολική μονάδα που υλοποιεί την εκπαιδευτική εκδρομή.-

9. Επιπλέον, με αιτιολογημένη απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών των Γυμνασίων, ΓΕ.Λ., ΕΠΑ.Λ. και ΣΜΕΑΕ είναι δυνατό μαθητής/μαθήτρια με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες να συμμετέχει σε εκπαιδευτική εκδρομή- με συνοδεία ενήλικου συγγενικού ή άλλου ενήλικου προσώπου που εισηγείται και διαθέτει η οικογένεια, με δική της δαπάνη.

Άρθρο 24

Ειδικά μέτρα και υποχρεώσεις ασφαλούς διενέργειας εκπαιδευτικών επισκέψεων, εκδρομών

1. Οι εκδρομές/μετακινήσεις των μαθητών/τριών είναι δυνατό να πραγματοποιούνται με τα εναέρια, θαλάσσια, οδικά και σιδηροδρομικά μέσα μεταφοράς, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, με την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι όροι ασφαλείας για καθένα από αυτά. 1. Μετά τον προγραμματισμό των πολυήμερων εκπαιδευτικών εκδρομών, με ευθύνη του/της Διευθυντή/ντριας του σχολείου, καταχωρίζεται η εκδρομή στο Πληροφοριακό Σύστημα "Myschool" του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.
2. Για την ασφαλή μετακίνηση των μαθητών/τριών, η εκκίνηση των εκπαιδευτικών εκδρομών γίνεται από το χώρο του σχολείου ή σε χώρο που καθορίζεται από τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών, δεν πραγματοποιείται πριν από τις 6 π.μ., ενώ η άφιξη στον τόπο προορισμού ή η επιστροφή στο σχολείο ή σε χώρο που καθορίζεται από τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών, πραγματοποιείται το αργότερο έως τις 10 μ.μ., όταν η εκδρομή πραγματοποιείται οδικώς. Σε περίπτωση χρήσης δεύτερου μεταφορικού μέσου, είναι δυνατό να διαφοροποιηθούν τα παραπάνω προβλεπόμενα χρονικά όρια εκκίνησης-άφιξης με απόφαση του κατά περίπτωση οργάνου που εγκρίνει τη μετακίνηση. Επίσης, κάθε είδους μετακίνηση των μαθητών/τριών στον τόπο διαμονής τους κατά τη διάρκεια της πραγματοποίησης των εκδρομών γίνεται σε χρόνο σύμφωνο με το εγκεκριμένο πρόγραμμα της εκδρομής.
3. Πριν από την αναχώρηση, ο/η Διευθυντής/ντρια του σχολείου, σε συνεργασία με τον αρχηγό της εκδρομής- και τους συνοδούς καθηγητές/τριες, τονίζει στους/στις μαθητές/τριες την ανάγκη για τη σχολαστική τήρηση του προγράμματος της εκδρομής και την υποδειγματική συμπεριφορά τους, έτσι ώστε να επιτευχθούν σε όλη τη διάρκεια της εκδρομής η ασφαλής μετακίνηση, η διαμονή και η ψυχαγωγία, καθώς και οι εκπαιδευτικοί στόχοι.
4. Σε περίπτωση μετακίνησης με τουριστικά λεωφορεία, ο αρχηγός της εκδρομής- μετακίνησης φροντίζει να αναρτηθεί στα οχήματα ευανάγνωστη πινακίδα με την ένδειξη «Σχολική Εκδρομή (όνομα σχολείου)» σε εμφανή σημεία στο πρόσθιο και οπίσθιο μέρος του οχήματος, η οποία διατηρείται έως το τέλος της εκδρομής.

5. Η τήρηση του προγράμματος της εκδρομής, καθώς και η λήψη μέτρων για τη διασφάλιση της ασφάλειας των μαθητών/τριών σε όλη τη διάρκεια της μετακίνησης, από την αναχώρηση έως και την επιστροφή τους, αποτελεί ευθύνη του αρχηγού της εκδρομής και των συνοδών εκπαιδευτικών. Η τήρηση του προγράμματος και του κανονισμού της εκδρομής είναι δεσμευτικά για όλους τους μαθητές και μαθήτριες και εγείρουν συνέπειες σε περιπτώσεις δολίευσης ή παράβασής τους.

6. Ειδικά για τις μονοήμερες και πολυήμερες εκπαιδευτικές εκδρομές, οι οποίες γίνονται με τουριστικά λεωφορεία, ο/η Διευθυντής/ντρια του σχολείου απευθύνεται εγγράφως στη Διεύθυνση Τροχαίας της Ελληνικής Αστυνομίας, ώστε να διενεργηθεί έλεγχος των εγγράφων καταλληλότητας οχήματος (επαγγελματική άδεια οδήγησης, έγγραφα οδηγού κ.λπ.), τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες πριν την αναχώρηση των εκδρομέων. Στις οδικές μετακινήσεις σε προορισμούς που η απόσταση μετάβασης είναι άνω των τριάντα πέντε (35) χιλιομέτρων απαιτείται η διενέργεια επιτόπιου τροχονομικού ελέγχου των λεωφορείων μεταφοράς σε κατάλληλο χώρο και ώρα, ύστερα από συνεννόηση του/της Διευθυντή/ντριας – Προϊσταμένου/ης της σχολικής μονάδας με την αρμόδια υπηρεσία της Τροχαίας. Στις περιπτώσεις πολυήμερης ή ημερήσιας μαθητικής οδικής μετακίνησης, στην οποία μεσολαβεί τμήμα θαλάσσιας ή εναέριας μετακίνησης πραγματοποιείται επιτόπιος τροχονομικός έλεγχος του λεωφορείου στην περιοχή εκκίνησης του τελικού τμήματος της χερσαίας μεταφοράς – μετάβασης ύστερα από συνεννόηση του/της Διευθυντή/ντριας – Προϊσταμένου/ης της σχολικής μονάδας με την αρμόδια υπηρεσία της Τροχαίας.

7. Ο πλήρης φάκελος περιλαμβάνει ηλεκτρονικά αντίγραφα (μορφή .pdf, .jpg) των εξής εγγράφων/ δικαιολογητικών:

- Άδεια κυκλοφορίας του οχήματος της μετακίνησης,
- Άδεια οδήγησης του οδηγού
- Πιστοποιητικό Επαγγελματικής Ικανότητας οδηγού
- Ασφάλιστήριο Συμβόλαιο του οχήματος,
- Δελτίο Τεχνικού Ελέγχου Οχήματος (ΚΤΕΟ)
- Βεβαίωση καλής λειτουργίας ταχογράφου από εγκεκριμένο συνεργείο
- ταχογράφο του οχήματος, που οφείλει να είναι επικαιροποιημένος κατά τον χρόνο έναρξης της μετακίνησης.

8. Ο αρχηγός και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί επιβλέπουν την τήρηση των ορίων ταχύτητας, κι εφόσον κρίνουν σκόπιμο, απευθύνονται στις αστυνομικές διευθύνσεις του τόπου προορισμού, για επανάληψη των ελέγχων.

9. Οι χώροι που επιλέγονται για τη διαμονή, εστίαση και ψυχαγωγία των μαθητών/τριών πρέπει να διαθέτουν νόμιμη άδεια λειτουργίας και να πληρούν τους όρους ασφάλειας και υγιεινής.

10. Σε έκτακτη ανάγκη ή ανυπέρβλητη δυσκολία που τυχόν προκύψει κατά τη διάρκεια της εκδρομής-, ο αρχηγός απευθύνεται στον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή στις κατά τόπο αρμόδιες αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης για το εσωτερικό και ζητά τη συνδρομή τους, ενώ για το εξωτερικό ζητά τη συνδρομή των πλησιέστερων πρεσβευτικών ή προξενικών αρχών, καθώς και του αρμόδιου Συντονιστή Εκπαίδευσης Εξωτερικού, των οποίων τα τηλέφωνα και τις διευθύνσεις έχει φροντίσει να πληροφορηθεί πριν την αναχώρηση.

11. Για κάθε εκπαιδευτική εκδρομή στο εξωτερικό των συνοδών εκπαιδευτικών, των μαθητών/τριών είναι απαραίτητη η ασφαλιστική κάλυψη για τη διάρκεια του ταξιδιού και

της διαμονής. Για εκδρομές σε χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι εκπαιδευτικοί απευθύνονται στην αρμόδια ασφαλιστική υπηρεσία για την έκδοση Ευρωπαϊκής Κάρτας Ασφάλισης Ασθένειας (ΕΚΑΑ). Για τους μαθητές/τριες θα πρέπει να μεριμνήσουν έγκαιρα οι γονείς τους, απευθυνόμενοι στον ασφαλιστικό τους φορέα, προκειμένου να έχουν τη σχετική πληροφόρηση και να προβούν στην έκδοση ΕΚΑΑ για τα παιδιά τους. Σε περίπτωση αδυναμίας έκδοσης ΕΚΑΑ λόγω υπαγωγής στη νομοθεσία περί ανασφάλιστων και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (άρθρο 33 ν. 4368/2016), οι γονείς/έχοντες την επιμέλεια υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση στον/στη Διευθυντή/ντρια του Σχολείου, δηλώνοντας επίσης ότι δεν διαθέτουν ούτε ιδιωτική ασφάλιση προκειμένου να αποφασίσει ο Σύλλογος Διδασκόντων/ουσών για τη δυνατότητα συμμετοχής του/της μαθητή/τριας στην εκδρομή-μετακίνηση. Αν ο μαθητής/τρια διαθέτει ιδιωτική ασφάλιση, οι γονείς θα πρέπει να καταθέσει σχετική Υπεύθυνη Δήλωση με συνημμένο αντίγραφο συμβολαίου ή βεβαίωση του ασφαλιστικού φορέα.

12. Σε περίπτωση εκπαιδευτικής εκδρομής στο εξωτερικό, ο/η Διευθυντής/τρια του σχολείου ή ο/η υπεύθυνος της ομάδας ενημερώνει εγκαίρως την Πρεσβεία ή το πλησιέστερο Προξενείο της Ελλάδας στη χώρα μετάβασης με κοινοποίηση της σχετικής Απόφασης μετακίνησης στη Διεύθυνση Ε1 του Υπουργείου Εξωτερικών (στην ηλεκτρονική διεύθυνση e01@mfa.gr).

13. Ο τελικός έλεγχος των δαπανηθέντων για την εκδρομή χρημάτων γίνεται από την Επιτροπή οργάνωσης και υλοποίησης εκπαιδευτικών εκδρομών και μετακινήσεων και ενημερώνονται ο Σύλλογος Διδασκόντων/ουσών, ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων και, στην περίπτωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, το Μαθητικό Συμβούλιο .

14. Μετά την ολοκλήρωση των εκπαιδευτικών και διδακτικών επισκέψεων, οι οποίες υλοποιούνται εντός του διδακτικού ωραρίου, ο αρχηγός καταθέτει μία συνοπτική αναφορά στον /στη Διευθυντή/ντρια, η οποία καταγράφεται στο Ημερολόγιο Σχολικής Ζωής.

15. Μετά την ολοκλήρωση ημερήσιας ή πολυήμερης εκπαιδευτικής εκδρομής ο αρχηγός, σε συνεργασία με τους/τις συνοδούς εκπαιδευτικούς, συντάσσει λεπτομερή έκθεση σχετικά με τη διεξαγωγή της, την τήρηση του προγράμματος και το βαθμό επίτευξης των εκπαιδευτικών στόχων της.

16. Η ως άνω έκθεση υποβάλλεται στον/στη Διευθυντή/ ντρια του σχολείου για ενημέρωση του/της ιδίου/ας και του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών και κοινοποιείται στη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Ο/Η Διευθυντής/ντρια Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης υποβάλλει συγκεντρωτική έκθεση των σχολείων της περιοχής ευθύνης του στον/στη Περιφερειακό/ή Διευθυντή/ντρια Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ο/η οποίος/α με τη σειρά του/της συντάσσει την τελική έκθεση για τις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφέρειάς του/της και την υποβάλλει στην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.

17. Επισημαίνεται ότι στο σχολείο πρέπει να τηρείται πλήρης φάκελος εκπαιδευτικών εκδρομών/επισκέψεων./μετακινήσεων με αντίγραφα των συμβάσεων του Σχολείου με τα τουριστικά γραφεία και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο αφορά σε κάθε εκδρομής εξής:

α) για τις εκπαιδευτικές επισκέψεις και μετακινήσεις, οι οποίες πραγματοποιούνται εντός του διδακτικού ωραρίου, τα ενημερωτικά έγγραφα και οι έγγραφες συναινέσεις των γονέων φυλάσσονται μέχρι το τέλος του τρέχοντος σχολικού έτους.

β) για τις εκπαιδευτικές εκδρομές με διανυκτέρευση τηρείται φάκελος με τα στοιχεία που αφορούν σε κάθε εκδρομή (Πράξη Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, Πράξη/εις Διευθυντή/ντριας, Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, Προσφορές, Σύμβαση οργανωμένου ταξιδιού (Ιδιωτικό συμφωνητικό), Υπεύθυνες Δηλώσεις γονέων και έκθεση αρχηγού εκδρομής) (προβλέπεται η διατήρηση για κάθε ένα από τα αρχεία αυτά)

Άρθρο 25

Υποχρεώσεις ασκούντων/ασκουσών την επιμέλεια μαθητών/μαθητριών

1. Στις εκπαιδευτικές και διδακτικές επισκέψεις, οι οποίες πραγματοποιούνται εντός του διδακτικού ωραρίου, με εξαίρεση την περίπτωση του περιπάτου χωρίς μεταφορικό μέσο, ο γονέας ή ο/η ασκών/ασκούσα την επιμέλεια ενημερώνεται από το σχολείο για την εν λόγω εκπαιδευτική επίσκεψη με ενημερωτικό σημείωμα τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες πριν την υλοποίησή της και δίνει την έγγραφη συναίνεσή του/της. Για τη συμμετοχή του μαθητή/τριας στην μετακίνηση εντός του διδακτικού ωραρίου, είναι δυνατή η συναίνεση ενός εκ των δύο ασκούντων/ασκουσών τη γονική επιμέλεια.
2. Στις εκπαιδευτικές εκδρομές, οι οποίες πραγματοποιούνται και πέραν του διδακτικού ωραρίου, είναι απαραίτητο και οι δυο γονείς ή ασκούντες την επιμέλεια, αφού προηγουμένως έχουν ενημερωθεί εγγράφως για το αναλυτικό πρόγραμμα της εκπαιδευτικής εκδρομής, να καταθέσουν στον/η Διευθυντή/ντρια του σχολείου αυτοπροσώπως ή με θεωρημένο το γνήσιο της υπογραφής του, υπεύθυνη δήλωση ή ηλεκτρονική υπεύθυνη δήλωση με την οποία συναινούν, αποδέχονται και αναγνωρίζουν τα παρακάτω:
 - α. τη συμμετοχή του μαθητή/τριας στη σχεδιαζόμενη εκπαιδευτική εκδρομή.
 - β. την κάλυψη των εξόδων της εκπαιδευτικής εκδρομής,
 - γ. τους όρους και κανόνες που θέτει το σχολείο και που διέπουν την συμμετοχή του/της μαθητή/-τριας στην εκπαιδευτική εκδρομή, καθώς και τη δέσμευση τόσο του γονέα ή του/της ασκούντος/ασκούσας τη γονική επιμέλεια όσο και του/της μαθητή/μαθήτριας ως προς την πιστή τήρησή τους. Σχετική άρνηση επιφέρει τον αποκλεισμό του τέκνου από την εν λόγω εκπαιδευτική δράση. Η υπό όρους συναίνεση δίνει το δικαίωμα στον/στη Διευθυντή/ντρια και τον αρχηγό της εκδρομής να αναθεωρήσουν τη συμμετοχή του/της μαθητή/μαθήτριας στην εκπαιδευτική εκδρομή.
 - δ. στοιχεία επικοινωνίας του γονέα ή του/της ασκούντος/ασκούσας την επιμέλεια του/της μαθητή/τριας, καθώς και τα στοιχεία ταυτότητας και επικοινωνίας τρίτου ατόμου σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης ή αδυναμίας επικοινωνίας με τον γονέα ή τον/την ασκούντα/ασκούσα την επιμέλεια του/της μαθητή/τριας.
 - ε. τη συναίνεση του γονέα ή του/της ασκούντος/ασκούσας την επιμέλεια για την παροχή ιατρικής περίθαλψης, ιατροφαρμακευτικής αγωγής, ιατρικής επέμβασης σε περίπτωση ασθένειας ή ατυχήματος κατά τη διάρκεια της μετακίνησης προκειμένου να αποτραπεί κίνδυνος για τη ζωή ή υγεία του/της μαθητή/τριας. Σε περίπτωση άρνησης χορήγησης της σχετικής συναίνεσης είναι δυνατή μεν η συμμετοχή του/της μαθητή/τριας στη μετακίνηση και εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις του άρθρου 14 Ν. 3418/2005 [Α' 287].
 - στ. την υποχρέωσή του να παραλάβει με δικά του/της έξοδα τον μαθητή/τρια από τον τόπο της μετακίνησης, σε περίπτωση που ο/η μαθητής/τρια, παρά τις προηγούμενες συστάσεις και οδηγίες του/της αρχηγού της μετακίνησης και των συνοδών εκπαιδευτικών αυτής και σχετική ενημέρωση του γονέα ή του/της ασκούντος/ασκούσας την επιμέλεια του/της μαθητή/τριας, προκαλεί πρόβλημα στην ομαλή διεξαγωγή της μετακίνησης ή/και

θέτει σε κίνδυνο την ζωή ή/και υγεία ή/και ασφάλεια του/της ιδίου/ιδίας ή και κάθε τρίτου.

3. Στην ίδια υπεύθυνη δήλωση, ο γονέας ή ο/η ασκών/ασκούσα την επιμέλεια υποχρεούται να ενημερώσει για τυχόν χρόνιο ή άλλο πρόβλημα υγείας του/της μαθητή/τριας. Στην περίπτωση κατά την οποία ο μαθητής/τρια έχει χρόνιο πρόβλημα υγείας ή/και για οιοδήποτε άλλο λόγο ακολουθεί φαρμακευτική αγωγή η υπεύθυνη δήλωση συνοδεύεται από ενημερωτικό σημείωμα στο οποίο αναγράφονται:
 - α. τα φάρμακα που πρέπει να λαμβάνει ο/η συγκεκριμένος/η μαθητής/τρια (πρέπει να ελέγχεται το απόθεμα για τη διάρκεια της εκπαιδευτικής εκδρομής και η ημερήσια δοσολογία και δοσολογία τους,
 - β. ειδική τυχόν διατροφή ή διαιτολόγιο που πρέπει να προσλαμβάνεται ή να αποφεύγεται κατά τη διάρκεια λήψης της ιατροφαρμακευτικής αγωγής,
 - γ. ειδικές, αν υπάρχουν ή ενδείκνυνται, οδηγίες φύλαξης ή/και συντήρησης της χορηγούμενης ιατροφαρμακευτικής αγωγής. Επισημαίνεται, ότι στη περίπτωση αυτή ο γονέας ή ο/η ασκών/ούσα την επιμέλεια του/της μαθητή/τριας μεριμνά ώστε τούτος/η να φέρει κατά τη διάρκεια της μετακίνησης τον αναγκαίο και απαραίτητο εξοπλισμό μεταφοράς, φύλαξης και συντήρησης της αγωγής,
 - δ. οι πρώτες συνιστώμενες εκ μέρους του θεράποντος ιατρού οδηγίες/ενέργειες σε περίπτωση ανάγκης και για την αντιμετώπιση τυχόν παρενεργειών ή αντενδείξεων,
 - ε. το τηλέφωνο του θεράποντος ιατρού.
4. Οι υπεύθυνες δηλώσεις κατατίθενται εντός προθεσμίας που ορίζεται από τον/τη Διευθυντή/ντρια του σχολείου. Οι ενήλικες μαθητές/τριες υπογράφουν και καταθέτουν οι ίδιοι/ες την ως άνω υπεύθυνη δήλωση.
5. Ειδικά για τις ΣΜΕΑΕ απαιτείται η έγγραφη συναίνεση των γονέων ή των ασκούντων/ασκουσών την επιμέλεια για όλες τις περιπτώσεις μετακινήσεων μαθητών και μαθητριών.
6. Σε περίπτωση εκπαιδευτικής εκδρομής στο εξωτερικό είναι απαραίτητο να καταθέτουν Υπεύθυνη Δήλωση και οι δύο γονείς/κηδεμόνες.

Άρθρο 26

Υποχρεώσεις των μαθητών/μαθητριών

1. Οι μαθητές/τριες φέρουν τη μαθητική τους ιδιότητα και δεσμεύονται από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του σχολείου γενικά, και από τον κανονισμό και τους όρους της εκάστοτε εκπαιδευτικής εκδρομής ειδικότερα, καθ' όλη τη διάρκεια αυτής. Οι μαθητές/τριες δεν πρέπει να ξεχνούν ότι εκτός από τον εαυτό τους εκπροσωπούν και το σχολείο και φέρουν ιδιαίτερη ευθύνη για τη συμπεριφορά τους καθώς αποτελούν πρόσωπα του σχολείου και, στις περιπτώσεις μετακίνησης στο εξωτερικό, της χώρας τους.
2. Η συμμετοχή των μαθητών/τριών σε όλα τα στάδια της σχεδιαζόμενης και διενεργούμενης μετακίνησης (προετοιμασία, υλοποίηση, αποτίμηση) είναι υποχρεωτική. Σε περίπτωση αδυναμίας του/της μαθητή/τριας να συμμετάσχει κατά τη διάρκεια της εκδρομής σε δραστηριότητα αυτής, ο αρχηγός της εκδρομής ενημερώνει σχετικά τον/τη Διευθυντή/ντρια της σχολικής μονάδας και τον γονέα/ασκούντα/ούσα την επιμέλεια του/της μαθητή/τριας και δύναται να απαλλάσσει σχετικά τον/την μαθητή/τρια ορίζοντας, ανά περίπτωση, υπεύθυνο συνοδό για την επίβλεψή του/της κατά τον χρόνο της δραστηριότητας.
3. Οι μαθητές/τριες οφείλουν σε όλη τη διάρκεια της μετακίνησης και των δραστηριοτήτων αυτής να τηρούν τις οδηγίες, ενημερώσεις, κατευθύνσεις, υποδείξεις και εντολές του

αρχηγού και συνοδών εκπαιδευτικών της μετακίνησης αναφορικά με τους ενδεικνυόμενους κανόνες και τρόπους συμπεριφοράς καθώς και οφείλουν να σέβονται τους εκάστοτε επισκεπτόμενους χώρους και τοποθεσίες, και οφείλουν να σέβονται την προσωπικότητα και δικαιώματα των συμμαθητών/τριών τους και κάθε τρίτου.

4. Ιδίως, και προκειμένου να αποτραπεί κίνδυνος υλικής ή σωματικής βλάβης, ή βλάβης προσωπικότητας, υγείας ή ζωής αυτών των ιδίων και κάθε τρίτου, οφείλουν να τηρούν τις απαγορεύσεις του αρχηγού και συνοδών εκπαιδευτικών ως προς (α) τη χρήση ποδηλάτων ή ελαφρών προσωπικών ηλεκτρικών οχημάτων, πλην αν η χρήση αυτή αποτελεί μέρος του σκοπού και περιεχομένου της μετακίνησης, (β) τη κατοχή και χρήση κάθε μορφής και είδους προϊόντων καπνού, οινοπνευματωδών προϊόντων, (γ) την κατοχή και χρήση κάθε άλλου είδους ή μορφής εξαρτησιογόνων ή βλαβερών για τη ζωή και υγεία ουσιών και (δ) κατοχή και χρήση οργάνων, μέσων και εργαλείων που ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο τη ζωή και υγεία των ιδίων, των συμμαθητών τους και κάθε τρίτου.
5. Πιθανό παράπτωμα και θέματα συμπεριφοράς, που παρά τις οδηγίες, ενημερώσεις, κατευθύνσεις, υποδείξεις, εντολές και απαγορεύσεις του αρχηγού της εκδρομής και των συνοδών εκπαιδευτικών, θέτουν ή ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο την προσωπικότητα, υγεία και ζωή των μαθητών/τριών ή και τρίτων ή την ομαλή διεξαγωγή της μετακίνησης, γνωστοποιούνται πάραυτα στους γονείς/ασκούντες/ούσες την επιμέλεια του/των μαθητή/ών/τριας/τριών προκειμένου να ενημερωθούν και να απευθύνουν σχετικές συστάσεις στα τέκνα τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

Έγκριση εκδρομών

Άρθρο 27

Εγκρίσεις

1. Εκδρομές μαθητών/τριών, με διανυκτέρευση ή χωρίς, που πραγματοποιούνται στο εσωτερικό, με την επιφύλαξη όσων ορίζονται ειδικώς για τις περιπτώσεις μετακινήσεων των άρθρων 12, 14, 15, 18 πραγματοποιούνται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών του Σχολείου.

2. Εκπαιδευτικές εκδρομές/ μαθητών/τριών, με διανυκτέρευση, που πραγματοποιούνται στο εξωτερικό εγκρίνονται από τον/την αρμόδιο/α Διευθυντή/ντρια Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, μετά από εισήγηση του/της Διευθυντή/ντριας και του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών της σχολικής μονάδας, που πραγματοποιεί τη μετακίνηση. Για τη χορήγηση της έγκρισης πρέπει να πληρούνται όλες οι κατά περίπτωση προαναφερόμενες προϋποθέσεις και να υποβληθούν τα παρακάτω συνοδευτικά έγγραφα στον/ην οικείο/α Διευθυντή/ντρια Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης από τον/τη Διευθυντή/ντρια του σχολείου ή τον/την αρχηγό της ομάδας, τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες πριν την πραγματοποίησής της μετακίνησης:

i. Ακριβές αντίγραφο της απόφασης του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, σύμφωνα με το άρθρο 9.

ii. Βεβαίωση του/της Διευθυντή/ντριας του σχολείου ότι καλύπτεται ο προβλεπόμενος αριθμός συμμετοχής των μαθητών και μαθητριών όπου αυτό απαιτείται, βάσει των υπεύθυνων δηλώσεων των γονέων/κηδεμόνων τους.

Ο/Η Διευθυντής/ντρια του σχολείου βεβαιώνει, επίσης, ότι έχουν κατατεθεί και τηρούνται στο αρχείο του σχολείου οι έγγραφες συναινέσεις ή οι Υπεύθυνες Δηλώσεις των γονέων/κηδεμόνων όλων των μαθητών και μαθητριών που συμμετέχουν στην εκδρομή-μετακίνηση ή των ιδίων, αν είναι ενήλικοι.

iii. Το εγκεκριμένο αναλυτικό πρόγραμμα εκπαιδευτικής εκδρομής / επίσκεψης/ μετακίνησης.

2. Εφόσον υπάρχουν σοβαροί λόγοι εξαιτίας των οποίων καθίσταται αδύνατη η πραγματοποίηση της εκπαιδευτικής εκδρομής στην ημερομηνία που είχε αρχικά αποφασιστεί, είναι δυνατή η πραγματοποίησή της σε άλλη ημερομηνία με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ ουσών και σε συνεννόηση με το τουριστικό γραφείο, με βάση τις αντικειμενικές δυνατότητες, αλλά εντός των προβλεπόμενων από την παρούσα υπουργική απόφαση χρονικών περιόδων. Επίσης, είναι δυνατή η αλλαγή των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών, μαθητών και μαθητριών, με την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις όσον αφορά στον αριθμό των συμμετεχόντων μαθητών/ τριών και των συνοδών εκπαιδευτικών. Σε περίπτωση που η τροποποίηση αφορά σε εκπαιδευτική εκδρομή στο εξωτερικό, ενημερώνεται εγγράφως η αρμόδια για την έγκριση της εκδρομής αρχή.

Άρθρο 28

Ενημέρωση Προϊσταμένης Αρχής

Στην περίπτωση των μετακινήσεων που περιγράφονται στο άρθρο 27 παρ. 1, οι οποίες πραγματοποιούνται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών του σχολείου, ο/η Διευθυντής/ντρια του σχολείου ενημερώνει εγγράφως τον/την οικείο/α Διευθυντή/ντρια Εκπαίδευσης, για την πραγματοποίησή τους και την τήρηση της προβλεπόμενης με την παρούσα διαδικασία, το αργότερο εντός δύο (2) εργασίμων ημερών από την ημέρα έγκρισής τους, και, σε κάθε περίπτωση, τουλάχιστον μία (1) εργάσιμη ημέρα πριν την προβλεπόμενη ημερομηνία πραγματοποίησής τους.

Άρθρο 29

Έναρξη Ισχύος

Με την ισχύ της παρούσας καταργούνται οι υπό στοιχεία 20833/ΓΔ4/12-02-2020 (Β' 456) και Φ.14/89494/ΓΔ4/09-07-2020 (Β' 2888/17-07-2020) υπουργικές αποφάσεις, καθώς και κάθε άλλη αντίθετου περιεχομένου με την παρούσα διάταξη.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Μαρούσι, 2024

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ